

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

FACTORS AFFECTING PEOPLE PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT PLAN
FOR ASEAN COMMUNITY PREPARATION : A CASE STUDY OF THASOM
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION KHAO
SAMING DISTRICT TRAT PROVINCE

ภาคินิพนธ์
ของ
วันทนา ขาวคม

ลิขสิทธิ์โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มิถุนายน 2558

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

FACTORS AFFECTING PEOPLE PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT PLAN FOR
ASEAN COMMUNITY PREPARATION : A CASE STUDY OF THASOM
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION KHAO
SAMING DISTRICT TRAT PROVINCE

ภาคนิพนธ์
ของ
วันทนา ขาวคม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มิถุนายน 2558

ใบรับรองภาคินิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าโสม อำเภอสว่าง จังหวัดตราด

Factors Affecting People Participation in Local Development Plan for ASEAN Community
Preparation : A Case Study of Thasom Sub-district Administration Organization
Khao Saming District Trat Province

วันทนา ขาวคม

คณะกรรมการสอบภาคินิพนธ์

ประธานสอบภาคินิพนธ์

(ดร.นักรบ เดียรอ่ำ)

ประธานที่ปรึกษาภาคินิพนธ์

(ดร.นักรบ เดียรอ่ำ)

กรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

กรรมการสอบภาคินิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

วันที่..20... เดือน..มิถุนายน.. พ.ศ.๒๕๕๘

วันทนา ขาวคม. (2558). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์ ropolitana. (การปกครองท้องถิ่น).**
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

นักรบ เกียรอำ รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ค. (รัฐศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด การศึกษาจะใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) คือ การวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพรวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมระดับปานกลางในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Wantana Khawkhom. (2015). **Factors Affecting People Participation in Local Development Plan for ASEAN Community Preparation: A Case Study of Thasom Sub-district Administration Organization Khao Saming District Trat Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Nakrob Tianam D.P.A. (Public Administration)	Chairman
Associate Professor Cha Lyon Praditsil Ph.D.(Political Science)	Member

Abstract

This research aimed to study the level of people participation and factors concerning to the people participation in the process of the local development planning for the ASEAN Community preparation in Thasom Sub-district Administration Organization in Khao Saming District in Trat. The survey research, in-depth interview, and participatory observation based on the mixed method research approach were employed in this study. The research findings identified the moderate level of people participation in the process of the local development planning for the ASEAN Community preparation in Thasom Sub-district Administration Organization. When the individual aspect of the participation was analyzed, it revealed that the sample group showed their moderate level of the people participation which was divided into 2 types of the participation. The participation in information awareness and community meeting was shown in the moderate level. The participation in following –up and evaluating the plan was shown in the lowest level. The factors affecting the people participation were the realization of benefits, commitment and faith in the local community, leadership, the local development planning.

Keywords : Participation, Local Development Planning

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดี จาก คร.นักรบ เกียรติอำ ประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สวมักคิธรรม กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขและข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนในโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้แนวทางซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาและการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป และขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุน จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมที่ได้เข้าร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ ตลอดจนประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าโสม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณบุพการีที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้โอกาสในการศึกษา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วันทนา ขาวคม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	8
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	8
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	10
กระบวนการมีส่วนร่วม	18
แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาชน	19
แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
การวิจัยเชิงสำรวจ	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
การทดสอบสมมติฐาน.....	38
การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	59
สรุปผลการวิจัย.....	59
การอภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	71
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	73
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	79
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง.....	33
2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	42
4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	43
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	43
6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	44
7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	44
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	45
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความตระหนักในประโยชน์	46
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น	48
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามภาวะผู้นำ.....	49
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด.....	51
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการรับรู้ข่าวสาร	52
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน	53
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการติดตามประเมินผลแผน	54
17 ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามตัวแปรกำหนด	56
18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในปัจจุบันจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 ตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อันเนื่องจากการกระจายอำนาจจากรัฐบาลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล/หมู่บ้าน ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเองภายใต้กฎหมายบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบล/หมู่บ้าน ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบล/หมู่บ้านอย่างแท้จริง

จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและเพื่อมุ่งไปสู่สภาพการที่ต้องการในอนาคต โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 29) อย่างไรก็ดี แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงมีทรัพยากรจำกัด ทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องกำหนดแผนที่สามารถตอบสนองต่อการทำงานเพื่อท้องถิ่นและสามารถบ่งชี้ความสำเร็จของแผนได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 29) ที่สำคัญแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้เป็นกรอบและแนวทาง ในการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุ

และแนวทางในการบรรลุนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเป็น แผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำหนด ถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น (องค์กร บริหารส่วนตำบลบางรักน้อย. 2552 : 5)

นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและ การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างแท้จริง ที่ผ่านมามีการดำเนินการตามแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลาย แห่งพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่นได้เท่าที่ควร ประชาชนยังประสบกับปัญหาที่ดินทำกิน รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ตกงาน ประชาชนจาก ภาคชนบทต้องอพยพเข้ามาทำงานในเมืองหลวง ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ นอกจากนี้การจัดทำแผน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา ถูกกำหนดขึ้นโดยบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชน มีผลให้แผนพัฒนาท้องถิ่นเมื่อนำมาปฏิบัติไม่ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนยังคงเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มา อย่างต่อเนื่อง จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงจำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไขเร่งด่วน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รับรู้และอยู่ในสถานการณ์ เช่นเดียวกับประชาชน ย่อมทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนได้ดีกว่าหน่วยงานอื่น ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปรับเปลี่ยนพัฒนาองค์กรให้มีความยืดหยุ่น มีความ พร้อมที่จะทำงานเพื่อประชาชนยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้วยความ โปร่งใสตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการได้อย่างเต็มที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 31)

ในปัจจุบันถือว่า “ประชาคมอาเซียน (Association of South East Asian Nations : ASEAN)” ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมถึงการมีบทบาทที่นับวันจะยิ่งเห็นชัดมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมหรือด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญและพยายาม ปรับตัวกันอย่างแข็งขัน โดยกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับตัว

ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตวันนี้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ และถือเป็นฐานสำคัญใหญ่ระดับพื้นที่ในการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน ชุมชน และพื้นที่ทุกมิติของอาเซียน ซึ่งปัจจุบันคงต้องยอมรับว่าส่วนใหญ่อาจจะเห็นว่าเรื่องประชาคมอาเซียน เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และไม่สามารถเห็นใน “ความเชื่อมโยง” ของการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน กระทั่งในแวดวงของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือข้าราชการท้องถิ่นเอง บางส่วนอาจจะมองว่าประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่ “ห่างไกล” กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่และประชาชน ในเขตความรับผิดชอบของตนเองส่งผลให้หลายพื้นที่ยังไม่ตื่นตัวและขาดการเตรียมความพร้อม ในการรับมือกับประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึง (สถาบันพระปกเกล้า. 2557 : 28)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ตั้งอยู่ถนนสายแสนตุง-บางกระดาน โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ทิศใต้ติดต่อกับตำบลบางปิด อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลคลองใหญ่อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราดและตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ทิศตะวันตกติดต่อกับแม่น้ำเวฬุ มีเนื้อที่ 92.8 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านท่าโสม หมู่ที่ 2 บ้านละมับ หมู่ที่ 3 บ้านสลัก หมู่ที่ 4 บ้านอ่างกะป่อง และหมู่ที่ 5 บ้านน้ำตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและมีภูเขาเป็นบางส่วน ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น สวนผลไม้ สวนยางพารา ไร่สับปะรด ส่วนด้านที่ติดกับแม่น้ำเวฬุ ประกอบอาชีพ เลี้ยงหอยนางรม เลี้ยงหอยแครงและอาชีพประมงชายฝั่ง การคมนาคมทางบกมีเส้นทางหลัก คือถนนสายแสนตุง - บางกระดาน ซึ่งเป็นเส้นทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเกาะช้าง การคมนาคมทางอากาศมีสนามบิน 1 แห่ง เป็นของเอกชนและเส้นทางคมนาคมทางน้ำมีท่าเทียบเรือสำหรับขึ้น-ลง เรือประมง ทูนทางสังคม มีกลุ่มกองทุนหมุนเวียนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งโดยประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม. 2557 : 3)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดน ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปิดประชาคมอาเซียน การเปิดประชาคมอาเซียนจะต้องมีการเคลื่อนย้าย แรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่มากขึ้น อาจก่อให้เกิดผลที่ตามมาเช่น ปัญหาโรคระบาด การใช้ทรัพยากร มากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมจะต้องจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและเพื่อ มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการในอนาคต และให้การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ควรต้องตระหนักว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมในเรื่อง ประชาคมอาเซียน คือ ทำอย่างไรประชาชน ชุมชน พื้นที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพภายใต้

บริบทของประชาคมอาเซียน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ไม่ต่างกับเจ้าของบ้านที่จะต้องมีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวสามารถที่จะ “อยู่รอด” “อยู่ได้” และ “อยู่ดี” ได้ในกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมมีขั้นตอนดังนี้ คือการประชุมสัมพันธวันเวลาการจัดประชุม การประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมประชาคมตำบล การประชุมของคณะกรรมการจัดทำแผน และการประชุมสภาท้องถิ่นจากการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน รวมถึงประชุมประชาคมตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมประชาคมทำให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อย จึงเป็นสาเหตุให้บางแผนงาน/โครงการที่เป็นปัญหาที่สำคัญไม่ถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ยังไม่ครอบคลุมกับปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น จากความสำคัญของปัญหาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม จะต้องมองไกลกว่าที่ทำอยู่ในปัจจุบันในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงในการพัฒนาการมีส่วนร่วมอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

2. ผลการศึกษาจะนำไปพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านระยะเวลาของการศึกษา : ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2556 – 2558 ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ขอบเขตด้านการศึกษา : ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ขอบเขตด้านพื้นที่ : การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านท่าโสม หมู่ที่ 2 บ้านละมับ หมู่ที่ 3 บ้านสลัก หมู่ที่ 4 บ้านอ่างกะป่องและหมู่ที่ 5 บ้านน้ำตก

นิยามศัพท์เฉพาะ

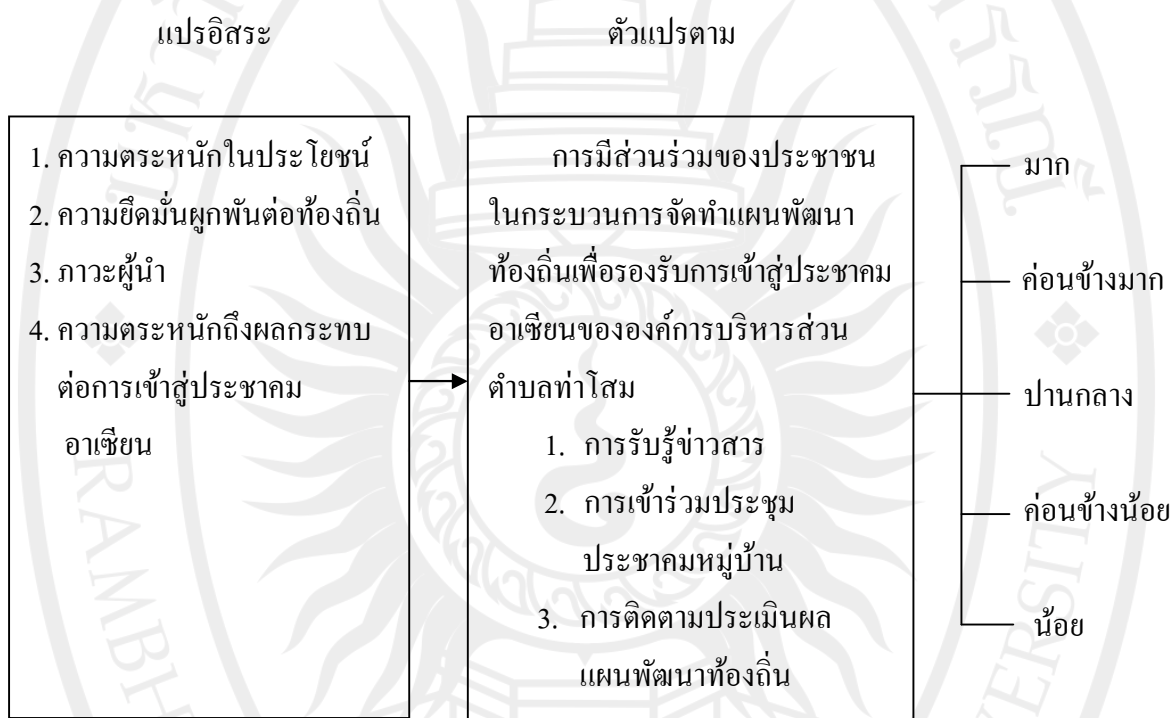
เพื่อเป็นแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เบื้องต้นไว้ดังนี้

1. **องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม** หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ คือประกอบด้วยฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ
2. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและเป็นผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
3. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านและการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น
4. **ประชาคมอาเซียน** หมายถึง การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้านรวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้ายหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิต้านทานที่ดี
5. **ความตระหนักในประโยชน์** หมายถึง ความเข้าใจและสำนึกถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข พัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชนได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่ดีและสามารถทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

6. **ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น** หมายถึง การที่บุคคลมีทัศนคติและความรู้สึกรับผิดชอบต่อชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน คนในชุมชนปฏิบัติร่วมกัน และเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง
7. **ภาวะผู้นำ** หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำที่มีความซื่อสัตย์โปร่งใส มีความรอบรู้ มีทักษะในการสื่อสาร มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
8. **ความตระหนักถึงผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน** หมายถึง ความเข้าใจและสำนึกถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยตระหนักถึงปัญหาการบูรณาการที่คืนทำกิน ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาโรคติดต่อโรคระบาดที่มากับประเทศในกลุ่มอาเซียน ปัญหาการสื่อสารที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันและปัญหาอาชญากรรมผิดกฎหมาย
9. **การรับรู้ข่าวสาร** หมายถึง การได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุมประชาคมจากเพื่อนบ้าน หอกระจายข่าว เอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบล รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ใหญ่บ้าน
10. **การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน** หมายถึง การเข้าร่วมประชุมในการเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เสนอโครงการและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
11. **การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น** หมายถึง การร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง การสอบถามจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การติดตามจากผลการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล และการติดตามจากการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

จากตัวแบบผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมติฐาน ได้ดังต่อไปนี้

1. ความตระหนักในประโยชน์มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. ความตระหนักถึงผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.3 กระบวนการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชนหรือองค์การในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วยการให้ความหมายคำจำกัดความการมีส่วนร่วมมีมากมายหลายทัศนะ มีทั้งความหมายกว้างและความหมายแคบในบริบทของลักษณะงานในแง่มุมมองประเด็นต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันในแง่ของการพัฒนา “การมีส่วนร่วม” (Participation) หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้กับประชาชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลาย ๆ เรื่องแล้วแต่กรณี (ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2527 : 5)

ส่วนยุวัฒน์ วุฒิเมธี ให้ความหมายว่าเป็นกิจกรรมในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นผลกระทบมาถึงตน (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526 : 25)

ส่วนความหมายด้านการดำเนินงาน โครงการ การมีส่วนร่วม หมายถึงการทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยกระทำการงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2527 : 181-185)

โดยให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงานสนับสนุนหรือจัดการทรัพยากร เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา (ปรัชญา เวสารัชช. 2528 : 5)

ส่วนความหมายในด้านการจัดการ หมายถึงการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม (WHO and UNICEF. 1978 : 11) ในประเด็นการตัดสินใจหมายถึง เป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองและโดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบ (ชินรัตน์ สมสืบ. 2539 : 23)

แสวง รัตนมงคลมาส (2543 : 10) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมของสังคม และประชาชนที่เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้น ๆ ในการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและแผนงาน ดำเนินการในกระบวนการจัดการและร่วมหนุนช่วยทรัพยากรการบริหารและการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีเหตุผล 3 ประการคือ

1. มีจุดร่วมในอุดมการณ์เดียวกัน (Common Ideology)
2. มีจุดร่วมในผลประโยชน์ (Common Interest)
3. ยึดติดกับตัวบุคคล (Personality)

จากความหมายดังกล่าว การมีส่วนร่วมจึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัวไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่เกี่ยวข้องด้านกำลังกาย หรือทักษะ กล่าวคือผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิต (Ego Involved) ไม่เพียงแต่เฉพาะด้านการทำงาน (Task Involved)

2. การกระทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์แล้ว ก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการยินยอม (Consent) ที่จะกระทำตามคำสั่งเป็นการกระทำ ซึ่งปราศจากการยินยอมพร้อมใจและแสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบ “บุคคลวิถี” คือมีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

3. การรับผิดชอบเมื่อเกิดการเกี่ยวข้องด้านจิตใจ อารมณ์ และได้กระทำให้แก่สถานการณั้นแล้วผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง (Self-involved) กับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้นด้วย จึงเกิดความรู้สึกรับผิดชอบทั้งกลุ่ม นอกจากนั้นแล้วการที่ประชาชนจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการดังนี้

3.1 ประชาชนต้องมีอิสระที่จะมีส่วนร่วม (Freedom to Participate)

3.2 ประชาชนต้องสามารถมีส่วนร่วม (Ability to Participate)

3.3 ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to Participate)

จากศึกษาคำจำกัดความและแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในความหมายกว้างหมายถึงการทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม ให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วยการศึกษาค้นคว้า ขอนิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรท้องถิ่น” หมายถึงการส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน รวมทั้งร่วมรับผลประโยชน์หรือผลกระทบจากการพัฒนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานพัฒนาหรือกิจกรรมโครงการใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการทั้งด้านปัจจัยตัวบุคคล องค์กรและชุมชน ทั้งนี้ภาครัฐจำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดการพัฒนาดี เกิดผลดีต่อชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมเกิดจาก ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง อำนาจ บิบบังคับที่เกิดจากคนที่มีความอำนาจเหนือกว่า ทำให้เกิดการบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2527: 188)

ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 170) ได้กล่าวถึง ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนแรงงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น
4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม ความรู้สึกเกรงใจ ไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี เป็นต้น

ในประเด็นเดียวกัน อนุภาพ ภิรตลาภ (2528 : 25-26) เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพที่สูงกว่า ความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ความเชื่อในตัวผู้นำ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่างความไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อม การยอมรับในอำนาจรัฐและฐานะทางเศรษฐกิจในขณะที่ รัชชเบญจาทิกุล (2529 : 25-26) เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามี 5 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและด้านจิตวิทยาทางสังคม นอกจากนี้ อรอนงค์ ธรรมกุล (2539 : 21) ยังได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นไว้ด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่ 1) ด้านความผูกพันเป็นเครือญาติและความผูกพันในชุมชน 2) ด้านการมีภาวะทางเศรษฐกิจและ 3) ด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายในหมู่บ้าน

ในประเด็นเดียวกันจากการศึกษาของ (วันชัย วัฒนศัพท์. 2543 : 158-161) พบว่าการที่คนเราจะพิจารณาว่าตนได้รับผลกระทบและเลือกที่จะมีส่วนร่วมในโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่นั้น อย่างน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 6 ประการ คือ 1) ความใกล้ชิดปัญหา 2) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ 3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอยหรือบริการ 4) ประเด็นทางด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม 5) ค่านิยมและ 6) อำนาจที่ได้รับการมอบหมายตามกฎหมาย นอกจากนี้ประชาชนโดยทั่วไปจะเข้ามามีส่วนร่วมปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญ คือ การให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนทั่วไปถึงผลที่จะติดตามมาของการมีส่วนร่วมหรือการไม่ทำตามกิจกรรมที่น่าเสนอ และต้องแสดงให้เห็นชัดเจนเพื่อให้ประชาชนเห็นช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมได้ถ้าเขาต้องการที่จะมีส่วนร่วม (วันชัย วัฒนศัพท์. 2543 : 25)

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548 : 6) เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากรหรืออื่น ๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1.1 การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับการบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านเข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวบ้านเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มิได้จัดรูปแบบสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะดังนี้

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

ไชยชนะ สุทธิวรชัย (2536 : 19 -20) ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจในการเห็นว่าคนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน และทุก ๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรง ควรมีกำหนดเวลาที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพเป็นจริงของตน และกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

สุวรรณ มานะโรจนานนท์ (2542 : 15) ได้อธิบายว่าการกระทำของมนุษย์ (Action of Anyone) จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก ซึ่งวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคล ในขณะที่ นอำนาจ พิภพ (2526 : 25) พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้และความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนสอดคล้องกับ วัชรภรณ์ เอี่ยมสะอาด (2538 : 26) ที่พบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ได้แก่ ลักษณะของบุคคล คือ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาในท้องถิ่นค่านิยมและทัศนคติในประเด็นเดียวกัน อรอนงค์ ธรรมกุล (2539 : 19) ได้กล่าวถึงภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ปัจจัยกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยด้านประวัติศาสตร์

ไชยชนะ สุทธิวรชัย (2536 : 25-26) ยังกล่าวว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่าปัจจัยภายนอก คือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจ แต่บุคคลจะแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหล่านั้นมาสู่ตัวบุคคลในรูปแบบของความเชื่อ (Beliefs) และความไม่เชื่อ (Disbeliefs) ซึ่งจะเป็นเหตุผลที่จะทำให้นักบุคคลตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน คือ

1. ปัจจัยที่ดึงดูดให้เกิดการกระทำ ได้แก่ เป้าหมาย (Goals) ความเชื่อ (Belief Orientation) ค่านิยม (Value Standards) นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habits and Custom)
2. ปัจจัยผลักดันให้เกิดการกระทำ ได้แก่ ความคาดหวัง (Expectations) ข้อผูกพัน (Commitments) และการบังคับ (Force)
3. ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) การสนับสนุน (Support) เป็นแรงกระตุ้นให้คนกระทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป

เดชา เลิศวิสัย (2540 : 43) สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่ามีปัจจัยถึง 32 ตัว ที่มีส่วนร่วมกำหนดระดับการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ อายุเพศ สุขภาพ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ระยะห่างของการตั้งบ้านเรือน ขนาดของครอบครัวมาตรฐานทางสังคมของประชาชน ระดับการศึกษา ระดับความเป็นอยู่ การครอบครองที่ดินปัจจัยทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติและสัญชาติ พื้นเพทางครอบครัว ลำดับชั้นทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล การปรับตัวทางสังคม ความเฉลียวฉลาด ความสนใจ การอบรมทางพฤติกรรม ทักษะคิดข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร ความเชื่อศาสนา ค่านิยมทางสังคม ความเชื่อในตนเอง ความเชื่อและการแสดงออกทางพฤติกรรม ความพึงพอใจ การเป็นผู้นำ และการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรม

อำภรณ์ ช่างเกวียน (2540 : 33-34) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเป็นตัวแทนตัดสินใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใหม่ ๆ ในชุมชนหรือยอมรับสิ่งใหม่ ๆ คือการติดต่อสื่อสารและลักษณะส่วนตัวของบุคคลนั้น ๆ

1. ปัจจัยช่องทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารใน 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass media Channel) เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารและหนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ กระจายข่าวสาร สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้
 - 1.2 ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ
 2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (Person Characteristic) ประกอบด้วยอายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดินและความสามารถเฉพาะอย่างรวมถึงระดับการศึกษา
- ศรินภา สถาพรวงษา (2541 : 22-30) ได้รวบรวมแนวคิดการอธิบายการมีส่วนร่วมเป็น 4 แนว คือ

1. Instrumental Participation ซึ่งเป็นการมองว่าการมีส่วนร่วมมีฐานะเป็นเครื่องมือโดยพิจารณา 2 ทฤษฎีดังนี้

1.1 ทฤษฎีทางจิตวิทยาทางสังคม (Socio – psychological Theory) เป็นการอธิบายว่าบุคคลจะใช้การมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนเป้าหมายของตนเอง ด้วยการใช้จ่ายเงินที่ต่ำที่สุดและก่อให้เกิดผลสูงสุด โดยเป้าหมายนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรืออาจเป็นความสนใจส่วนตัวในวงแคบ ดังที่ Verba และ Nie กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่พลเมืองพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อรัฐบาลให้ปฏิบัติในทางที่พลเมืองนำเสนอ” โดยเหตุผลก็คือ การตัดสินใจเข้าร่วมของบุคคลเป็นผลมาจากแรงผลักดันทางสังคม (Social Forces) ที่กระทบต่อความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับชีวิตทางการเมืองของเขา โดยเฉพาะความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ ที่เขาอาจจะกระทำแนวคิดจิตวิทยาสังคมมีองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งเวอร์บาและไนท์ เรียกว่า “Socio-economic Status Model” (สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม)

จากตัวแบบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเวอร์บาและไนท์ สามารถอธิบายได้ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล ซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่พัฒนาทัศนคติแบบพลเมืองของบุคคล คือความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความเกี่ยวข้องทางการเมืองและพันธะผูกพันทางการเมืองทำให้ปัจเจกบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงจะเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าปัจเจกบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่า ดังนั้นปัจจัยนำเข้าของการมีส่วนร่วมจึงมีความโน้มเอียงไปยังบุคคลที่มีสถานภาพสูงด้วยเหตุนี้ เวอร์บาและไนท์จึงเสนอว่า ทัศนคติแบบพลเมือง (Civic Attitude) เป็นตัวอธิบายว่าทำไมบางคนที่มีสถานภาพสูงจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดทางจิตวิทยาสังคมได้มองข้ามบริบท (Context) อาทิเช่น โครงสร้างการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้น อำนาจของบุคคลที่มีอิทธิพลและโอกาสที่เปิดให้มีการมีส่วนร่วม

1.2 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Theory) ซึ่งตามแนวคิดของ Barnes, Kaase กล่าวว่า “เหตุผลสำคัญที่ทำให้บางคนมีส่วนร่วมและบางคนไม่มีส่วนร่วมก็คือ ผู้เข้าร่วมได้พิจารณาแล้วว่า การกระทำนั้นมีแนวโน้มว่าจะนำประโยชน์มาให้มากกว่าต้นทุนที่ใช้ไป” ซึ่งแนวคิดนี้ได้เสนอว่า บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเริ่มด้วย

1.2.1 การพิจารณาถึงประเด็นความต้องการและปัญหาที่เขาเผชิญอยู่ตลอดจนความสนใจทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความหลากหลายของ “ประเด็นสาธารณะ” (Publics Issue)

1.2.2 ความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ซึ่งหมายถึง ทัศนคติบางประการที่ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีสถานภาพสูงสะท้อนให้เห็นถึงการลงทุนดังที่บุคคลมีในทางเศรษฐกิจและสังคมและการที่เขาต้องการรักษาหรือหาแหล่งทางการเงินที่จะนำมาใช้ได้ การจัดองค์กรและการติดต่อที่เป็นผลประโยชน์ต่อกิจกรรมของเขา

ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่มีทรัพยากรและอำนาจ ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย แม้จะมีความต้องการมาก หากจน ไม่มีบ้านอยู่หรือตกงาน เขาก็อาจจะเห็นว่าการเข้าสภาพแวดล้อมทางสังคม : สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงทัศนคติ : ความมีประสิทธิภาพความเกี่ยวข้องของพันธะผูกพันปัจเจกบุคคลที่มีสถานภาพสูงกว่าเลือกที่จะเข้าร่วมมากกว่า Participation Input : ความโน้มเอียงสู่คนที่มีความสูงไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นไม่คุ้มค่า ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวสามารถสร้างตัวแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทางเศรษฐศาสตร์ (The Economic Model of Participation)

ตัวแบบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า ประเด็นและความสนใจทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลหรือกลุ่ม จะทำให้บุคคลหรือกลุ่มนั้น ๆ ตัดสินใจเข้าร่วมทางการเมืองโดยเชื่อว่าประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมจะมากกว่าต้นทุนที่ใช้ไป นอกจากนี้การที่จะอธิบายการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม คนหนึ่ง ๆ ยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Milieu) ที่สามารถส่งผลกระทบต่อกรรับรู้ของบุคคลว่าจะไรคือสิ่งที่เขาสนใจ

2. Communitarian Participation อธิบายว่าแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเกี่ยวข้องกับชุมชนที่เข้าเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นแก่นของทฤษฎีประชาธิปไตยแบบการมีส่วนร่วม (Participatory Democratic Theory) ตามแนวคิดของราโซ ที่มองว่าบุคคลจะมีส่วนร่วมสูงในชุมชนท้องถิ่น เพราะเขาจะเข้าใจความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นและตระหนักว่าจะต้องร่วมมือกับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนเพื่อได้มาซึ่งความต้องการนั้นเมื่อบุคคลรับรู้ถึงการพึ่งพาหว่ากัน เขาจะพยายามทำให้ความสัมพันธ์ร่วมกันนั้นยั่งยืน โดยความรู้สึกถึงความเป็นชุมชน (Sense of Community Identity) นี้จะมีมากในสังคมขนาดเล็ก มีความผูกพันกันแน่นแฟ้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจด้วย ด้วยเหตุนี้เหตุผลหนึ่งในการอธิบายว่าทำไมในสังคมสมัยใหม่ การมีส่วนร่วมจึงมีระดับต่ำก็คือสังคมสมัยใหม่เป็นสังคมที่รวมอำนาจทำให้ความเป็นชุมชนลดลงและเป็นผลให้คนธรรมดา ๆ ไม่ถูกกระตุ้นให้เข้าร่วมในรูปแบบของชีวิตสาธารณะ ซึ่งดูเหมือนจะส่งผลกระทบโดยทางอ้อมเท่านั้น

3. Education Theory มองว่า การมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นมุมมองของการมีส่วนร่วมที่มีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบต่าง ๆ ของทฤษฎีประชาธิปไตยแบบเข้มข้นและแบบมีส่วนร่วม (Radical Participatory Democratic Theory) โดยการศึกษาในชีวิตทางการเมือง (Political Life) จะพัฒนาความรู้สึกมีความสามารถและความรู้สึกรับผิดชอบประเด็น+ ความสนใจทางเศรษฐกิจและสังคมความสนใจของบุคคลและกลุ่มที่จะตัดสินใจเข้าร่วมโดยเลือกประเด็นพื้นฐานของต้นทุนและผลประโยชน์ที่สันนิษฐานว่าจะได้รับ Participation Input : ความหลากหลายของประเด็นสาธารณะ (Public Issue) ของพลเมือง (Sense of the Competence และ Responsibility) อันเป็นกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ

4. แนวทางนี้อธิบายว่า ประชาชนอาจจะไม่ได้เข้าร่วมโดยคาดหวังถึงการบรรลุเป้าหมายโดยตรงหรือไม่ได้คำนึงถึงชุมชนของเขาเลย หากการแสดงออกถึงความรู้สึก ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้แสดงถึงของเขาด้วย ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมเชิงสัญลักษณ์ เช่น การร้องเพลงชาติ การเคารพธงชาติ

ส่วนที่มีความเป็นสัญลักษณ์ลดลง ก็โดยเข้าร่วมขบวนหรือร่วมชุมนุมเพื่อแสดงความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ หรือความคิดคั่งที่ประชาชนปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์สำคัญ เช่น การเรียกร้องสิทธิของพลเมือง (The Civil Right Marches) การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรู้สึกของความเป็นพลเมือง (Sense of Citizenship) คือในฐานะที่เป็นหน้าที่ของพลเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนและขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีความสำคัญแตกต่างกันและแบ่งชุดของตัวแปรต่าง ๆ ออกเป็น 3 ปัจจัย (ศิริภาสถาพรวนา. 2541 : 30) ได้แก่

1. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ การเลื่อนฐานะทางสังคมและถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบททางการเมืองวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ

2. ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) การเข้าร่วมทางการเมืองจะดำรงอยู่ได้ ขึ้นอยู่กับว่าได้ให้รางวัลหรือผลตอบแทนแก่ผู้เข้าร่วมอย่างไรบ้าง โดยเชื่อกันว่ามนุษย์เข้าร่วมทางการเมืองเพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ ของเขา ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง นอกจากนี้คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personality Traits) บางอย่างมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งผู้ที่คุณลักษณะเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ขาดคุณลักษณะดังกล่าว

3. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์บ้านเมือง (Situational Factors) ระบบพรรคการเมือง (The Party System) การรณรงค์หาเสียง (The Campaign) อุดมการณ์ทางการเมือง (Issues and Ideology)

อิทธิพลของกลุ่มจะมีมากขึ้นขึ้นอยู่กับการจัดตั้งขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์อะไร เกี่ยวข้องกับการเมืองมากน้อยเพียงใด หากมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับมากและตั้งขึ้นมาเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของกลุ่มแล้ว อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกก็จะมีมาก (อรรถชัย ตติยรัตน์. 2532 : 40)

1. บุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมือง ติดตามปัญหาทางการเมืองและการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มจะได้รับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มของตน นอกจากนั้นยังพบว่า ยิ่งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้นก็ยังมีแนวโน้มว่าบุคคลนั้นมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น

2. ในบรรดาผู้ที่เป็สมาชิกกลุ่มนั้น ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มหลายกลุ่ม (Cross-pressure) จะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มเพียงคนเดียวและผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกันของสมาชิก (Homogeneous) ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีสมาชิกประเภทหลากหลาย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจมองได้ทั้งในระดับมหภาค (Macro Level) เน้นหน่วยทางสังคมขนาดใหญ่ คือระดับชาติ (Nation) เป็นหน่วยวิเคราะห์และระดับจุลภาค (Micro Level) เน้นปัจเจกบุคคลและพฤติกรรมด้านการเมืองของเขาเป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งในระดับจุลภาคจะตอบคำถามว่าทำไมปัจเจกคนหรือกลุ่มคนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมในทางการเมือง เข้าร่วมเพื่ออะไรและอย่างไรได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 4 ประเภท คือ (ศิรินภา สดาวรรณา. 2541 : 33-38)

1. สิ่งเร้าทางการเมือง (Political Stimuli) เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การได้รับข้อมูลข่าวสารหรืออยู่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าบุคคลที่ได้รับสิ่งเร้าทางการเมือง โดยการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองอย่างไม่เป็นทางการมักจะเกิดกับบุคคลที่มีระดับทางการศึกษาเท่าเทียมกันและผู้ที่มีการศึกษาสูงมากมักพบกับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากทำให้มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่า ผู้ที่ไม่ได้รับสิ่งเร้าทางการเมืองเหล่านี้

2. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ ลักษณะทางบุคลิกภาพ การสืบลักษณะนิสัยมาจากบิดามารดาและความต้องการในเชิงจิตวิทยา ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมากกับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าความสนใจและความห่วงใยเรื่องการเมือง การมีความรู้สึกในความสามารถของตน การมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง โดยเฉพาะทางการศึกษา การมีความรู้สึกตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองและการมีบุคลิกภาพที่ชอบแสดงออกทางสังคม จะมีแนวโน้มให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ขาดความรู้สึกในพฤติกรรมเหล่านี้

3. สิ่งแวดล้อมทางการเมือง (Political Setting) ประกอบด้วย 3 ส่วน

3.1 “Rules of the Game” เช่นสิทธิในการเลือกตั้ง

3.2 สถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะระบบพรรคการเมือง ซึ่งมีผลกระทบต่อแบบแผนและอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ยิ่งมีการแข่งขันกันมากอัตราการมีส่วนร่วมก็ยิ่งสูง

3.3 ลักษณะการรณรงค์หาเสียง

4. ตำแหน่งทางสังคม (Social Position) ได้แก่ รายได้ อาชีพ ถิ่นที่อยู่อาศัย เพศ อายุศาสนา เชื้อชาติ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ไม่ได้ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง แต่จะเป็นตัวแปรที่

สนับสนุนตัวแปรทางด้านทัศนคติและบุคลิกภาพ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า บุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางทางสังคม อยู่ในชนชั้นสูง การศึกษาสูง มีฐานะดี มีความตื่นตัวทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับองค์กรทางการเมืองและอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานาน จะมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นจากที่ได้มีผู้ศึกษาถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความผูกพันในชุมชน ประสบการณ์การเป็นสมาชิกกลุ่ม ความรู้ ความเข้าใจ

4.2 ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การติดต่อสื่อสาร

4.3 ปัจจัยทางโอกาส ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น นโยบายการเมืองการปกครอง การเปิดโอกาส

กระบวนการมีส่วนร่วม

โครงการพัฒนาใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการสาธารณะ ในกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินงานทั้งกระบวนการ ถือเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้โครงการนั้นประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้นซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนที่แสดงวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ทั้งนี้มีองค์กรหน่วยงาน นักวิชาการได้เสนอแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ในประเด็นต่าง ๆ หลายทัศนะแต่ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการทั้งนี้องค์กรอนามัยโลก (WHO and UNICEF. 1978 : 41) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผลและประการที่สำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง

2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารการใช้ทรัพยากรมีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน

3. การใช้ประโยชน์ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับประโยชน์ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือในรูปวัตถุก็ได้

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มีกระบวนการขั้นตอนดังนี้ (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527 : 272-273)

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน ร่วมกันตัดสินใจและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

นอกจากนี้ในแง่การพัฒนาท้องถิ่น สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต (2531: 43-44) กล่าวว่าประชาชนอำนาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
5. ประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

ตามที่นักวิชาการได้ให้แนวทางกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วม เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลสาเหตุของปัญหา การพิจารณาตัดสินใจเลือกแนวทาง การวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา การดำเนินการหรือปฏิบัติงานและสิ้นสุดที่การติดตามประเมินผล โดยการดำเนินการที่ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในฐานะเจ้าของชุมชนหรือทรัพยากร ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรและมีส่วนร่วมตามกระบวนการในทุกขั้นตอนหรือมากขึ้นตอนให้มากที่สุด มิใช่มีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็จะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานพัฒนาไปในทางที่ประสบผลสำเร็จได้และเกิดผลดีต่อชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับภาคประชาชน

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2542 : 41) กล่าวถึงประชาชนว่า คนที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง (No Ruler) ซึ่งมีมาทุกยุคทุกสมัย โดยประชาชนมีพัฒนาการ ตั้งแต่การเป็นทาสหรือไพร่ เมื่อมีการเลิกทาสและไพร่แล้วก็พัฒนามาเป็นราษฎร (Subject) ในความหมายของผู้ที่เสียภาษีให้รัฐและปฏิบัติตามกฎหมาย บ้านเมืองและพัฒนาการขั้นสุดท้ายที่ถือว่าเป็นประชาชนในระบอบประชาธิปไตย คือพลเมือง (Citizen) ซึ่งพลเมืองก็คือราษฎรที่นอกจากจะเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีบทบาทและอำนาจทางการเมืองด้วย

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร (2551 : 28) กล่าวถึง “ประชาชน” หรือ the People ว่ามีความหมาย 4 แบบ ด้วยกัน คือ

1. ประชาชนตัวใหญ่ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
2. ประชาชนตัวใหญ่ในฐานะที่เป็นชาติ

3. ประชาชนตัวเล็กตัวน้อยที่ไม่ใช่ชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง แต่คือประชาชนธรรมดาหรือสามัญชนในภาษาไทยที่ถูกนับเพื่อที่จะไม่นับรวมทั้งในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและในฐานะที่เป็นชาติ

4. ประชาชนตัวเล็กตัวน้อยทั่วโลกที่เชื่อมต่อกัน โดยยังคงรักษาความเฉพาะเจาะจงของตนไว้ เรียกอีกอย่างว่า “มวลมหาประชาชน” หรือ Multitude ว่าเป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองแบบรวมหมู่มากกว่าเอกลักษณ์แบบปัจเจกบุคคล ซึ่งจะใช้ในรูปพหูพจน์ว่า “เรา-ประชาชน” เสมอ (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2547 : 147) ได้กล่าวถึง ภาคประชาชน โดยไปผูกกับคำว่าการเมืองและใช้คำว่า “การเมืองภาคประชาชน” ซึ่งเห็นว่าการเมือง “ภาคประชาชน” เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเคลื่อนไหวใน “ประชาสังคม” ด้วย แต่ต่างจากขบวนการปฏิวัติในสมัยก่อนตรงที่ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะยึดกุมอำนาจรัฐมาเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปตามอุดมการณ์ที่ต้องการแต่การเมืองภาคประชาชนมุ่งหมายจะได้อำนาจซึ่งฐานะในการกำหนดการปกครองตนเอง (self-determination) โดยไม่จำเป็นต้องผ่านรัฐเสมอไป ซึ่งเป็นการย้ายกระบวนทัศน์จากการเอารัฐเป็นตัวตั้ง (State Oriented) มาสู่การเอาประชาชนเป็นตัวตั้ง (People Oriented) ในกระบวนการสร้างความผาสุกทางสังคม

สอดคล้องกับ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2551 : 6) ที่มองลักษณะของ “ภาคประชาชน” ว่าต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

1. เป็นประชาชนที่ไร้อำนาจหรือมีอำนาจใกล้เคียงกันในกลุ่มที่สังกัดอยู่ มีการจัดองค์กรในลักษณะแนวราบ ทุกคนที่มาร่วมอย่างสมัครใจ องค์กรมีแกนนำซึ่งทำหน้าที่เป็นแค่สัญลักษณ์ขององค์กร โดยไม่ผูกขาดอำนาจการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจทุกอย่างขึ้นอยู่กับมติของประชาชนที่ร่วมเคลื่อนไหว การหาทุนจะต้องช่วยกัน โดยไม่มีใครผูกขาดทุนหรือต่อเลี้ยงเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียว

2. การดำเนินกิจกรรมมีลักษณะสั้นไหลอย่างอิสระ เป้าหมายที่ตั้งไว้ก็สามารถลดหย่อนลงได้ด้วยการเจรจาต่อรอง เพราะภาคประชาชนต้องการเป้าหมายนั้นปลายก็เพื่อให้เสียงของตนในฐานะคนไร้อำนาจได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะบ้าง

3. สภาพภววิสัยของภาคประชาชน ซึ่งไร้อำนาจ ไร้เงิน ไร้สื่อ หรืออาจจะไร้ความเข้าใจของสาธารณชนรองรับ บางครั้งก็ต้องการ “อารยะขัดขืน” (Civil Disobedience) เพราะภาคประชาชนต้องการชี้ให้เห็นว่า มีหลักการแห่งความเป็นธรรมที่อยู่เหนือ “สถานะเดิม” (Status Quo) ทางกฎหมาย เศรษฐกิจ การปกครองและการพัฒนา ฯลฯ เช่น การชุมนุมบนท้องถนนอาจสร้างความเดือดร้อนให้ผู้ใช้นถนนบ้าง แต่ก็ช่วยตอกย้ำให้ระลึกถึงหลักธรรมบางอย่างที่อยู่เหนือ กฎจราจร ในขณะที่เดียวกันผู้ชุมนุมก็ต้องตระหนัก ไม่ให้การปิดถนนดังกล่าวสร้างความเดือดร้อนอย่างสาหัส เพราะอาจนำไปสู่ความเกลียดชังของผู้ใช้นถนนไม่ได้ยินเสียงของผู้ชุมนุมเลยก็ได้

จากสามประการที่กล่าวมาของภาคประชาชน การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนจริง ๆ คือ การเคลื่อนไหวของสมาชิกคนจนและมองว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มสีเสื้อต่าง ๆ ที่ผ่านมา ไม่ใช่ “ภาคประชาชน” ที่แท้จริง นอกจากนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2538 : 12) ได้ให้ความหมายขององค์กรภาคประชาชนว่าเป็นการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรขึ้นมาเพื่องานพัฒนาหรือเป็นองค์กรช่วยเหลือตนเองของชาวบ้านที่จะประสานเป้าหมายในการปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มประชาชนที่เสียเปรียบ ในสังคมและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดวัตถุประสงค์และกระบวนการ ในการตัดสินใจ ซึ่งจะมีองค์กรประชาชน ได้อย่างหลากหลายตามความต้องการในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าองค์กรภาคประชาชนจะเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นโดยประชาชนเอง และเป็นกลุ่มประชาชนตัวเล็กตัวน้อยหรือสามัญชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาของรัฐหรือทุนหรือมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาปรับปรุงส่วนรวมให้ดีขึ้น ไม่ได้มุ่งหมายจะเข้ามาช่วงชิงหรือยึดกุมอำนาจรัฐและไม่มีภาครัฐหรือทุนเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสียกับขบวนการเคลื่อนไหว

แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) เกิดขึ้นเนื่องจากสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) หรือ “อาเซียน” ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม สปป.ลาว เมียนมาร์ บรูไน และกัมพูชา ได้เล็งเห็นประโยชน์ร่วมกันในการรวมกลุ่มเพื่อให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นเพื่อที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2540 อาเซียนจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์อาเซียน ค.ศ. 2020 (ASEAN Vision 2020) ขึ้น โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นกลุ่มหุ้นส่วนที่มีความสมานฉันท์ ร่วมกันพัฒนาอย่างเอื้ออาทรซึ่งกันและกันให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งจากจุดเริ่มของการกำหนดวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ จึงเป็นแรงขับเคลื่อนให้อาเซียนมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ในการเตรียมตัวเข้าสู่รูปแบบของประชาคมที่มีความเป็นหนึ่งเดียวกันจนกระทั่งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนหรือที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” (Declaration of ASEAN Concord II หรือ BaliConcord II) เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือ การให้อาเซียนรวมตัวเป็นชุมชนหรือประชาคมเดียวกันให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) เนื่องจากการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของโลกซึ่งมีความรุนแรงมากขึ้น เช่น อัตราการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจีนและอินเดียที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด เป็นต้น

ซึ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ชะอำ หัวหิน เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2552 ผู้นำอาเซียน ได้ลงนามรับรองปฏิญญาชะอำหัวหิน ว่าด้วยแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ค.ศ. 2009 - 2015) เพื่อจัดตั้ง ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียน หรือ “กฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2552 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมายและมืองค์กรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี พ.ศ. 2558 โดยประชาคมอาเซียนจะประกอบด้วยสามเสาหลักในการขับเคลื่อน ได้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีเป้าหมายดังนี้ (กระทรวงแรงงาน, ออนไลน์ : 2557)

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political – security Community : APSC) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ด้าน คือ

1.1 เป็นประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน โดยสร้างความแข็งแกร่งแก่ประชาธิปไตย ส่งเสริมธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

1.2 เป็นภูมิภาคที่มีเอกภาพ สงบสุขและมีความแข็งแกร่ง พร้อมรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยยึดหลักความมั่นคง ทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ เช่น มิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การป้องกันความขัดแย้ง การสร้างความไว้วางใจ และการทูตเชิงป้องกัน

1.3 เป็นภูมิภาคที่มีพลวัต คงความเป็นศูนย์กลางและบทบาทของอาเซียน โดยการส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและเป็นประโยชน์กับประเทศภายนอก เพื่อสันติภาพในโลก ตลอดจนทั้งดำเนินบทบาทสำคัญในเวทีระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่งและสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน คือ

2.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว เน้นการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมือระหว่างกันอย่างเสรี

2.2 การมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง เน้นด้านการดำเนินนโยบายการแข่งขัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) และพลังงาน

2.3 การมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ (CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา

2.4 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ได้อย่างสมบูรณ์ เน้นการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) และความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากัน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff : CEPT) กับประเทศคู่เจรจา

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio Cultural Community : ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ด้าน คือ

3.1 การพัฒนามนุษย์ โดยเน้นการบูรณาการด้านการศึกษา สร้างสังคมความรู้ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การเข้าถึงวิชาการและเทคโนโลยี

3.2 การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม โดยจัดความยากจนสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร การควบคุมโรคติดต่อ

3.3 การสร้างความยุติธรรมและสิทธิ เน้นคุ้มครองสิทธิผู้ด้อยโอกาส แรงงานย้ายถิ่นฐาน ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

3.4 การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

3.5 การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน โดยการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและลดช่องว่างการพัฒนา (กระทรวงแรงงาน. ออนไลน์ : 2557)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านผลการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัย พบว่า มีเอกสารงานวิจัยดังนี้

สุจิตา ม่วงเพชร (2543) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการศึกษา คือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากร ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน จำนวน 391 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของด้านร่วมตัดสินใจและด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับน้อย 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลบางรักน้อย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรสและตำแหน่งในชุมชน ผลการศึกษา พบว่า อายุ อาชีพ สถานภาพและตำแหน่งที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนในด้านเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันท์พกา พลภักดี (2544) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการศึกษา คือกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มของตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีจำนวนมากที่สุด คือให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่นตามลำดับ

สมศักดิ์ พรหมเคื่อ (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม วิธีการศึกษา คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 393 คน ที่ได้รับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน โดยใช้ในการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มแบบระบบ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานและการทดสอบค่า T-test และการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว F- test (One Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมิน 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามอาชีพไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อจำแนกเพศและระดับการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและปวส/อนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับปริญญาตรี 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป สรุปได้ดังนี้ 1) ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น 2) ควรเปิดโอกาสให้ทุกเพศทุกวัยได้ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยเน้นชุมชนและภาคประชาชน 3) ควรมีการสำรวจหรือจัดทำแบบสอบถามความต้องการของประชาชนเพื่อร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดประโยชน์ 4) การปฏิบัติงานต่าง ๆ ควรให้เป็นไปตามแผนที่ได้ร่วมจัดทำกับประชาชน ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาหรือดำเนินการทำประชาพิจารณ์ในตำบลก่อนการประเมินด้านต่าง ๆ และ 5) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

เอ็อมอริย์ ฆินิส (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษา คือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2551-2555 แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2551-2553 และแผนแม่บทชุมชน) ของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการพยายามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง 2) กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. มากที่สุด คือการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน รองลงมา คือการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านและการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ อื่นๆ โดยประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยสมัครใจมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับการแต่งตั้งและการชักชวนจากผู้อื่น 3) เหตุผลที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่น ได้แก่ ทำให้การบริหารงานของ อบต. มีประสิทธิภาพเพียงสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาได้ เป็นโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้รับประโยชน์ เช่น ด้านสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ ตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่และการแสดงสิทธิ อีกทั้งทำให้ได้รับทราบและควบคุมการทำงานของ อบต. ด้วย

สำหรับเหตุผลที่ประชาชนไม่เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเนื่องจากงบประมาณที่ อบต. สนับสนุนไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีตัวแทนอยู่แล้ว ส่วนการไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดทำแผน/ความสำคัญของการเข้าร่วมจัดทำแผน ขั้นตอนในการจัดทำแผนมีหลายขั้นตอนและมีความยุ่งยากอีกทั้งการที่จะทำให้เสียเวลาทำมาหากินนั้น ไม่ใช่เหตุผลสำคัญของการไม่เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กนกพร แสงศรี (2552) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา วิธีการศึกษาคือ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในตำบลเกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จำนวน 360 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 360 คน พบว่าเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.50 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 38.10 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.70 อาชีพเกษตรกร/ประมง ร้อยละ 34.30 รายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 63.90 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการและด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี่ อำเภอเมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนในตำบลเกาะปันหยี่ที่มีระดับการศึกษาสูงและรายได้สูง เป็นกลุ่มที่มีโอกาสทางสังคมสูง ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพนอกพื้นที่ทำให้มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลน้อยกว่าประชาชนในตำบลเกาะปันหยี่ที่มีระดับการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ ส่วนประชาชนในตำบลเกาะปันหยี่ที่มีระดับการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลาทำให้มองเห็นปัญหาและมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงและรายได้สูง

ณรงค์ ปิติบุญพัฒน์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหม้อ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษา คือ ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของแต่ละครัวเรือนที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน และทำการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน โดยกำหนดโควตาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1-5,000 บาท อาศัยอยู่ในตำบลสันต้นหม้อ 31-40 ปี มีความเกี่ยวข้องกับ อบต.สันต้นหม้อในปัจจุบันโดยเป็นประชาชนทั่วไป ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ พบว่า ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านขั้นการกำหนดปัญหาและแนวทางพัฒนาหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมสูงสุด คือการเสนอปัญหาของหมู่บ้านในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ด้านขั้นการกำหนดและจัดกลุ่มปัญหาในระดับตำบล การมีส่วนร่วมที่สูงที่สุด คือการร่วมจำแนกกลุ่มปัญหา ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมด้านขั้นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การมีส่วนร่วมที่สูงที่สุด คือการร่วมลงมติ และที่ประชุมพิจารณาปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดและรองลงมาโดยใช้เสียงข้างมาก ด้านขั้นการกำหนดแนวทางการพัฒนาของ อบต. ขึ้นกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรม การมีส่วนร่วมสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนงาน โดยกำหนดลักษณะความสำเร็จหรือเป้าหมายที่เป็นจำนวน/ปริมาณ เป้าหมายที่เป็นพื้นที่ เป้าหมายที่เป็นกลุ่มชน เช่น กลุ่มเด็ก สตรีและเป้าหมายที่เป็นระยะเวลา ด้านขั้นรับฟังความคิดเห็นแผนพัฒนาตำบลฉบับร่าง ระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือการร่วมรับฟังการชี้แจงของผู้บริหาร อบต. ต่อที่ประชุมในรายละเอียดของร่างแผนพัฒนา อบต.พร้อมเหตุผล ด้านขั้นเสนอขอรับความเห็นชอบและอนุมัติระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือการรับทราบที่ผู้บริหาร อบต. ได้เสนอขอรับความเห็นชอบและอนุมัติแผนพัฒนา อบต.จากสภา อบต. ด้านขั้นประกาศใช้แผนพัฒนา อบต. พบว่าระดับการมีส่วนร่วมที่สูงที่สุด คือการรับทราบประกาศใช้แผนพัฒนา อบต.จากเสียงตามสายของหมู่บ้าน ด้านขั้นติดตามและประเมินผล พบว่าระดับการมีส่วนร่วมที่สูงที่สุด คือการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะผลการดำเนินงานในที่ประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานในรอบปี

ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหม้อที่มากที่สุด คือประชาชนไม่มีเวลาไปร่วมประชุมกับ อบต. เนื่องจากภาระครอบครัว ภาระการเลี้ยงดูบุตร รองลงมาคือ ได้รับทราบข้อมูลทางด้าน อบต.น้อยและไม่มีการประชุม

เท่าที่ควร ประชาชนมีการศึกษาน้อย ประชาชนมีบทบาทน้อยมากในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเข้าไม่ถึงประชาชนของสมาชิก อบต. และแผนพัฒนาแต่ละ โครงการล่าช้า ทำให้ประชาชนรู้สึก เบื่อตามลำดับ นอกจากนี้ประชาชนยังให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต้นตื้นหมื้อ ได้แก่ อยากให้ อบต.และ ผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นเรื่องร้องเรียนของประชาชนให้มากขึ้น รองลงมา ก็อยากให้ประชาคม ทุกหมู่บ้านเข้าประชุมร่วม เวลาจัดงบประมาณประจำปีทุก ๆ ปี เพราะชาวบ้านจะได้รู้รายละเอียด ของเงินที่เอามาใช้ มีการให้เงินตอบแทนกับคณะกรรมการและคณะทำงานและอยากให้ อบต.จัดระบบ กับ ส.อบต. ว่าบุคคลที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ภายใน 1 เดือนและคัดเลือกใหม่ตามลำดับ

กิตติคุณ หย่าวิไล (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา สามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยใช้วิธีการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2550- 2554) จำนวน 134 คน และบุคลากรเทศบาลเมืองบางมูลนากที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา สามปี (พ.ศ. 2552-2554) จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามใช้กับประชาชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแคว์ และการสัมพันธภาพบุคลากรในเทศบาลเมืองบางมูลนาก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก โดยรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก พบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง ในขณะที่ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนากอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับ .05) ปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก พบว่าประชาชนไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือต่อการเข้าร่วมประชุมเท่าที่ควรและไม่มีความรู้ด้านการประเมินผล โครงการ/กิจกรรม ส่วนใหญ่พนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบเป็นผู้ประเมินโครงการ

รัฐกรณ์ ทะนุก้า (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้ วิธีการศึกษาคือ ทำการศึกษาจากประชาชนที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของคะแนนด้วยค่าที (T-test) ANOVA ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ

บริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง ตามกรอบแนวคิดของการศึกษา ได้แก่ ส่วนการดำเนินงานขององค์กร คือการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง และส่วนของประชาชนคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ประชาชนในตำบลบ้านโป่งมีทัศนคติทางครอบครัวและการดำรงตำแหน่งในหมู่บ้าน/ตำบลแตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน

ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งพบว่าชาวบ้านไม่ให้ความสนใจ ไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่เคยเข้าร่วมประชุมตลอดจนชาวบ้านไม่มีความรู้ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อมีการรับข้อเสนอบ้านแล้วแต่ไม่นำไปปฏิบัติ ไม่มีการนำความเห็นของประชาชนเข้าในแผนพัฒนาท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ทั่วถึง ชาวบ้านไม่ทราบข่าวสารขาดการประสานงานที่ดี การมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึงและบางส่วนมีความเห็นว่าการทำแผนไม่ได้สำรวจความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งพบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ในการจัดทำแผน ควรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของประชาชนและนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ควรมีช่องทางอื่น ๆ ในการเสนอความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม เพื่อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่หลากหลายขึ้น รวมไปถึงควรปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ทั่วถึงประชาชนและบางส่วนมีความเห็นว่าควรให้ผู้นำชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

วิไลวรรณ จันทาพูน (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการศึกษา คือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 33(2) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว จำนวน 377 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Sampling) จากประชากรจำนวน 6,390 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณารายด้านพบว่าเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือมีส่วนร่วมในการ

รับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและน้อยที่สุดคือมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า 2.1) ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ.05 2.3) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2.4) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2.5) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2.6) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2.7) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลบ้านแซวต่างกัน มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.8) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ประชาชนไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำแผนพัฒนา ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ อบต.

สมบัติ ทัทธานี (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธีการศึกษาคือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน 397 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ในขณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี 2.1) จำแนกตามเพศ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน 2.2) จำแนกตามช่วงอายุ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 2.4) จำแนกตามอาชีพ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน 2.5) จำแนกตามรายได้ โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ผลการศึกษาของรัฐกรณ์ ทะนุก้า, กนกพร แสงศรีและกิติคุณ หย่าวิไล ผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผลการศึกษาของสุจิตา ม่วงเพชร, สมบัติ ทักษานี, สมศักดิ์ พรหมเตือ, วิไลวรรณ จันทาพูน, เอี่ยมอารีย์ เงินใสและณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของฉันท์สกา พลภักดี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมจากผลการศึกษาของรัฐกรณ์ ทะนุก้า, วิไลวรรณ จันทาพูน, ณรงค์ ปิติบุญญพัฒน์และกิติคุณ หย่าวิไล พบว่า ประชาชนไม่ให้ความสนใจไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมไม่มีส่วนร่วม

ในการจัดทำแผน ไม่มีความรู้ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเนื่องจากมีการศึกษาน้อยและไม่มี
ความรู้ด้านการประเมินผลโครงการกิจกรรม ส่วนใหญ่พนักงานของ อบต/เทศบาลที่รับผิดชอบเป็น
ผู้ประเมินโครงการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี่จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลักคือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.5 การทดสอบสมมติฐาน
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด รวมทั้งสิ้น 3,215 คน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุ

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)
บ้านท่าโสม	1	1,111
บ้านละมิบ	2	593
หมู่ 3 บ้านสลัก	3	865
หมู่ 4 บ้านอ่างกะป่อง	4	468
หมู่ 5 บ้านน้ำตก	5	178
รวม		3,215

(ที่มาของข้อมูล อำเภอเขาสมิง. 2557 : 2)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) คำนวณขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง
N = ขนาดประชากร
e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง +/-0.5%

จะได้

$$n = \frac{3,215}{1+3,215 \times (0.05)^2}$$

$$= \frac{3,215}{9.04}$$

$$= 356$$

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 356 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ใช้การสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นที่ 1 จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ขั้นที่ 1 ในการสุ่มแบบสัดส่วนจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านในตำบลท่าโสม จะใช้หลักการแบ่งสัดส่วนตามการเทียบบัญชีนิติไตรยางศ์ ตามตาราง

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ 1 บ้านท่าโสม	1,111	123
หมู่ 2 บ้านละมิบ	593	65
หมู่ 3 บ้านสลัก	865	96
หมู่ 4 บ้านอ่างกะปอง	468	52
หมู่ 5 บ้านน้ำตก	178	20
รวม	3,215	356

ขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling)

$$\begin{aligned} \text{สูตร } I &= \frac{N}{n} \\ I &= \text{ช่วงของการสุ่ม} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \\ n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ} \\ \text{แทนค่า } I &= \frac{3,215}{356} \\ I &= 9.0308 \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด การสร้างเครื่องมือวิจัย และการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ และลักษณะแบบปลายเปิด (Open - ended) ได้แก่ อายุและรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดแบบให้คะแนนลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การ

บริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ประกอบด้วยความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักถึงผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดแบบให้คะแนนลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended) และเลือกตอบ (Check – list) เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ประกอบด้วยการรับรู้ข่าวสาร การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน และการติดตามประเมินผลแผน

ตอนที่ 4 เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

การทดสอบเครื่องมือใช้การทดสอบความตรง (Validity) หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษา (ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ) ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วดังนี้

1. การทดสอบความตรงจะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย 3 คน คือ
 - 1.1 ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
 - 1.2 ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนท้องถิ่น
 - 1.3 นางสาวสุนีย์ โกสกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วม

โดยการทดสอบเครื่องมือจะใช้ทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคินิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรง (Reliability) ใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ แอลฟาของครอนแบช ซึ่งค่าสถิติมีค่า 0 -1.0 ค่าที่ใช้ได้ต้องเกิน 0.7 โดยค่าสถิติที่ได้จากการไปทดลองเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด มีค่า 0.89

จากนั้นจะใช้แนวการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้นิพนธ์สัมภาษณ์ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำผลที่ได้จากการทำแบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มาใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอในรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการวัดระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนของระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
ระดับเห็นด้วยมาก	5
ระดับเห็นด้วยค่อนข้างมาก	4
ระดับเห็นด้วยปานกลาง	3
ระดับเห็นด้วยค่อนข้างน้อย	2
ระดับเห็นด้วยน้อย	1
เกณฑ์การให้คะแนนของระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
ระดับมีส่วนร่วมมาก	5
ระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก	4
ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง	3
ระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
ระดับมีส่วนร่วมน้อย	1

การตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์.

2555 : 429-431)

ค่าเฉลี่ย	การตีความ
4.50 – 5.00	เห็นด้วยมาก/มีส่วนร่วมมาก
3.50 – 4.49	เห็นด้วยค่อนข้างมาก/มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยปานกลาง/มีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย/มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยน้อย/มีส่วนร่วมน้อย

การทดสอบสมมติฐาน

ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's r) (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. 2555 : 275-277) จะได้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
0.01 – 0.25	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.26 - 0.50	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.51 – 0.75	มีความสัมพันธ์สูง
0.76 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก

การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือ

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

- 1.1 นายธานีท์ เวชานนท์ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม
- 1.2 นายประทุม สุทธิธรรม อธิบดีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม
- 1.3 นางสาวสุนีย์ โกสกุล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึงประสบการณ์จากการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเป็นเวลา 7 ปี และตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมเป็นเวลา 2 ปี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(\bar{X}) แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

p แทน ความน่าจะเป็นของสถิติ

* แทน ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว ที่มาของชื่อชุมชนตามคำบอกเล่ามี 2 แบบ คือบางคนก็มีความคิดว่าบ้านท่าโสมนี้อาจจะแปลว่าพระจันทร์ แต่บางคนก็มีความคิดว่าบ้านท่าโสมน่าจะเป็นที่มาของห้วยโสมมากกว่าเพราะมีเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่มาตั้งชุมชนที่นี่เพราะมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร คืออยู่ติดกับแม่น้ำ มีการค้าขายกัน โดยใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางจากหลักฐานที่พออ้างอิงได้และคำบอกเล่าของผู้สูงอายุในชุมชน พอสรุปได้ว่า ต้นตระกูลของชาวตำบลท่าโสมส่วนหนึ่งเป็นคนจีนมาจากเมืองจีน มาติดต่อกับขายกับคนในชุมชนและอีกส่วนหนึ่งเป็นคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ก่อน ปัจจุบันมีการมีการอพยพของคนนอกพื้นที่ทางภาคอีสานและคนในหมู่บ้านอื่นเข้ามาทำมาหากินในหมู่บ้าน เช่นการทำสวนยางพารา การทำไร่สับปะรด การทำสวนผลไม้ เป็นต้น ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นลักษณะของเครือข่ายชุมชน ในอดีตมีลักษณะเป็นแบบเครือญาติมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำงานลักษณะเป็นการเอาแรงกันทำงานให้แล้วเสร็จ เมื่อช่วยเสร็จแล้วก็ต้องมีการใช้แรงกันเป็นการตอบแทน เช่น การลงแขกทำนา การทำสวน การช่วยเหลืองานบุญต่าง ๆ มีการแบ่งปันสิ่งของซึ่งกันและกัน ปัจจุบันมีการสร้างเครือข่ายในรูปแบบคณะกรรมการ องค์กรและกลุ่มต่างเกิดขึ้นในชุมชนมากมายหลายกลุ่ม แต่ระบบเครือญาติก็ยังคงอยู่คู่กับชาวชุมชนตำบลท่าโสม (ศิลา สรวมชีพ. สัมภาษณ์. 2557)

1. เศรษฐกิจของชุมชน

ในอดีตชุมชนตำบลท่าโสมสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระบบเครือญาติควบคู่กับทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ของชุมชน คนในชุมชนอยู่กันแบบพึ่งพาอาศัยกันแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ แลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกัน การผลิตเป็นการผลิตเพื่อบริโภคเสียเป็นส่วนใหญ่ และในส่วนที่เหลือจากการบริโภคก็นำไปแจกจ่ายให้กับญาติพี่น้อง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าระบบเครือญาติมีผลต่อการพึ่งตนเองของคนในตำบล วัดในอดีตเป็นแหล่งสนับสนุนและเรียนรู้ของคนในชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนชุมชนให้มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความสามัคคี มีอัธยาศัยที่ดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางศาสนา ด้านอาชีพ ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านลานวัฒนธรรม ศูนย์ความรู้และห้องสมุดชุมชน (ศิลา สรวมชีพ. สัมภาษณ์. 2557)

ถนนที่ตัดผ่านเข้ามาในตำบลท่าโสมระหว่างปี พ.ศ. 2504 - 2507 เป็นถนนดินลูกรังและต่อมาได้พัฒนาเป็นถนนลาดยางซึ่งเป็นเส้นทางในการคมนาคมของคนในตำบลเพื่อติดต่อกับหมู่บ้านหรือตำบลใกล้เคียงและขนส่งสินค้าทางการเกษตร ไฟฟ้าเริ่มเข้ามาในปี พ.ศ. 2516 ส่งผลให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ตู้เย็น พัดลม โทรทัศน์

เป็นต้น มีการใช้ระบบไฟฟ้าสูบน้ำเพื่อการเกษตร หน่วยงานราชการที่เข้ามาในตำบลท่าโสม เมื่อปี พ.ศ. 2505 คือสถานีอนามัย ซึ่งเป็นสถานีอนามัยหลังแรกที่ก่อสร้างโดยพระครูคุณสารพิสุทธิ (สะอาด มั่นสนธิ) ร่วมกับชาวบ้านท่าโสม และต่อมาในปี 2540 จึงได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น (พระครูวิมลโสมนันท์. สัมภาษณ์. 2557) ในอดีตตำบลท่าโสมมีการค้าขายกันทางน้ำเป็นส่วนใหญ่ โดยเรือสำเภา ประมาณปี พ.ศ. 2495 โดยผ่านแม่น้ำเวฬุไปยังอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เมื่อมีเรือสินค้าเข้ามาขายคนในชุมชนจะรู้ได้โดยการเป่าหวูดของพ่อค้าเพื่อแสดงว่าสินค้ามาแล้ว (หวูดในที่นี้หมายถึง เครื่องเป่าที่ทำจากเขาควาง) และต่อมาในปี 2514 ก็มีสินค้าฟุ่มเฟือยเข้ามายังชุมชน ได้แก่ บริษัทซิงเกอร์ เข้ามาขายจักรเย็บผ้า ทวี ตู้เย็น ซึ่งขายเป็นเงินผ่อนส่งเข้ามาเป็นเจ้าแรก ปัจจุบันก็มีสินค้าฟุ่มเฟือย เข้ามาอย่างหลากหลายซึ่งขายในระบบผ่อนส่ง ส่งผลให้คนในชุมชนมีวัฒนธรรมแบบวัตถุนิยม การถือครองที่ดินในตำบลท่าโสมประชาชนส่วนใหญ่มีการจับจองที่ดินเป็นเอกเทศหรือรับมรดก มาจากบรรพบุรุษหรือโดยการซื้อขายรับโอน เป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครอง เช่น สก.1 สน.3 ก. สปก. โฉนด เป็นต้น การซื้อขายที่ดินก็จะขายกันในหมู่ญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่โดยมีการ ขายให้กับคนภายนอกเป็นส่วนน้อย หนี้สินในชุมชนส่วนใหญ่จะกู้ยืมมาเพื่อการลงทุน ส่งเสริม อาชีพหรือขยายกิจการ โดยมีแหล่งเงินทุนจากธนาคาร กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กองทุนเงินล้าน สหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นต้น (ศิลา สรวมชีพ. สัมภาษณ์. 2557)

2. วัฒนธรรมของชุมชน

คนในตำบลท่าโสมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการดำเนินชีวิต จะเห็นได้จากการเข้าวัดทำบุญ การรักษาศีล การทำกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ มีการไหว้ผี เจริญให้มารับเครื่องสังเวยเพื่อจะได้ช่วย คุ่มครองให้ลูกหลานที่อยู่ข้างหลังอยู่เย็นเป็นสุข และตามบ้านเรือนทุกบ้านจะต้องมีการตั้งศาลพระภูมิ และศาลเจ้าที่เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีการนับถือศาสนาพุทธ ศี พราหมณ์ ควบคู่กัน ไปโดยเห็นได้จากการเข้าวัดทำบุญ การรักษาศีล อีกทั้งการประกอบพิธีการต่าง ๆ หลากหลาย ศาสนาปะปนกันไป สำหรับระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้นในตำบล ท่าโสมตั้งแต่ในอดีต คือในระบบเครือญาติ เพื่อนสนิท คนในตำบลเดียวกันและการประกอบอาชีพเดียวกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันเป็น ส่วนใหญ่จนมาถึงปัจจุบันก็ยังมีระบบอุปถัมภ์อยู่ เช่น การฝากลูกหลานเข้าทำงานในหน่วยงาน ราชการ การฝากลูกหลานเข้าโรงเรียนประจำจังหวัด เป็นต้น (ศิลา สรวมชีพ. สัมภาษณ์. 2557)

3. การเมืองการปกครองของชุมชน

การปกครองในอดีตของตำบลท่าโสมไม่มีการปกครองแบบนายบ้าน มีการปกครอง โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยแบ่งเขตการปกครองเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านท่าโสม หมู่ที่ 2 บ้าน ละมิบ หมู่ที่ 3 บ้านสลัก และหมู่ที่ 4 บ้านอ่างระบอง และเมื่อมีประชากรหนาแน่นขึ้นในปี พ.ศ. 2531 จึงได้จัดตั้งหมู่บ้านใหม่ขึ้น คือ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำตก โดยแยกออกมาจากหมู่ที่ 1 บ้านท่าโสม ประชากร

ในบ้านน้ำตกส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากบ้านนาเกลือ ตำบลชำรอก อำเภอเมือง จังหวัดตราดและต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนในตำบล มีงบประมาณในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รวดเร็วขึ้น มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นำความเจริญมาสู่ชุมชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการทำงานแบบเครือข่าย มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชนสร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือกันในการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการทำงานร่วมกันระหว่างท้องที่และท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน (ศิลา สรวมชีพ. สัมภาษณ์. 2557)

4. อิทธิพลของอาเซียนกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดน ได้รับผลกระทบจากการเปิดประชาคมอาเซียน การเปิดประชาคมอาเซียนจะต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่มากขึ้น อาจก่อให้เกิดผลที่ตามมาดังนี้ ปัญหาโรคระบาด การใช้ทรัพยากรมากขึ้น ปัญหาลิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมจะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและร่วมกับชุมชนกำหนดกติกาและหลักเกณฑ์สำหรับแรงงานต่างชาติเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (n = 356)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	154	43.30
หญิง	202	56.70
รวม	348	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.70 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.30

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพราะการเก็บข้อมูลในพื้นที่ส่วนใหญ่เพศหญิงจะอยู่บ้านมากกว่าเพศชาย เพศชายต้องออกไปทำงานนอกบ้านทำให้ได้ข้อมูลจากเพศหญิงมากกว่า ประกอบกับเพศหญิงจะให้ความสนใจในกิจกรรมของ อบต.มากกว่าเพศชาย

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (n = 356)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 39 ปี	122	34.30
40 - 59 ปี	173	48.60
60 ปีขึ้นไป	61	17.10
รวม	356	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 40-59 ปี จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 18-39 ปี จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.30 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.10

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะมีช่วงอายุ 40-59 ปี มากกว่า เพราะคนช่วงอายุนี้เป็นช่วงวัยแรงงานซึ่งประชาชนช่วงอายุนี้จะมีอยู่จำนวนมากที่สุด ถ้าเทียบกับประกอบกับคนที่ช่วงอายุ 18-39 เพราะคนช่วงอายุนี้จะไปศึกษาต่อและทำงานไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชน

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (n=356)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	225	63.20
มัธยมศึกษา/ ปวช.	90	25.30
ปวส./ อนุปริญญา/ปริญญาตรี	41	11.50
รวม	356	100.00

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 225 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.20 รองลงมา คือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.30 และ ปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.50

จากผลการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากกว่า เพราะสังคมชนบทพ่อแม่ยังมีค่านิยมที่ไม่สนับสนุนให้ลูกหลานได้ศึกษาต่อจากการศึกษาภาคบังคับ เพราะต้องออกมาช่วยพ่อแม่ทำงาน บางคนที่ได้ศึกษาต่อก็ไปทำงานอยู่นอกพื้นที่ไม่ได้กลับเข้ามาทำงานในชุมชนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ (n=356)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	160	44.90
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	35	9.80
รับจ้างทั่วไป/พนักงานเอกชน	103	28.90
แม่บ้าน	21	5.90
รับราชการ/ลูกจ้างราชการ/รัฐวิสาหกิจ	21	5.90
อื่น ๆ (นักเรียน, นักศึกษา)	16	4.50
รวม	356	100.00

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 รองลงมา คืออาชีพรับจ้างทั่วไป/พนักงานเอกชน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมมากกว่า เพราะพื้นที่ตำบลท่าโสมส่วนใหญ่เป็นพื้นดอน ที่ราบลูกฟูก พื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกมีป่าไม้ สลับกับสวนผลไม้ ไม้ยืนต้น สภาพดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ดินลูกรัง โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลองสายต่าง ๆ เช่น คลองท่าโสม คลองอิโหลม เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลท่าโสม จึงประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพหลัก

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n=356)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
0 – 5,000 บาท	118	33.15
5,001- 10,000 บาท	197	55.34
10,001 บาทขึ้นไป	41	11.51
รวม	356	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001- 10,000 บาท จำนวน 197 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.34 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.15 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.51

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001- 10,000 บาทมากกว่า เพราะ ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลท่าโสมประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ สวนสับปะรด เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันการทำอาชีพดังกล่าวมีต้นทุนทางการผลิตสูงแต่ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำทำให้ประชาชนมีรายได้ไม่แน่นอน บางครั้งขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจและสภาพดินฟ้าอากาศ ประกอบกับประชาชนมีรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียวไม่มีรายได้จากอาชีพเสริม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด (n=356)

ด้าน	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ตระหนักในประโยชน์	3.15	0.76	ปานกลาง	1
2. ยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น	2.95	0.79	ปานกลาง	3
3. ภาวะผู้นำ	2.91	0.81	ปานกลาง	4
4. ตระหนักในผลกระทบต่อประชาคมอาเซียน	3.01	0.55	ปานกลาง	2
รวม	3.01	0.73	ปานกลาง	

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยรวมมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีความคิดเห็นปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความตระหนักในประโยชน์มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมาคือ ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$)

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เลือกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดมีความคิดเห็นปานกลางเพราะพื้นที่ตำบลท่าโสมได้รับอิทธิพลของสังคมเมืองประชาชนต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กันให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) น้อย ประชาชนยังมีความนิ่งเฉยไม่ตื่นตัวที่จะเข้าร่วม โดยคิดว่าการไม่เข้าร่วมคงไม่มีผลกระทบอะไรต่อตนเองและชุมชนคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวจึงให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยแต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับ การสร้างแรงจูงใจในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการประชุมร่วมกับกิจกรรมอื่นของหมู่บ้าน เช่น วันสงเงินและปล่อยเงินกู้ของสัจจะสะสมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินแสน กระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นต้น

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความตระหนักในประโยชน์ (n=356)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การเข้าร่วมทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข	3.30	0.92	ปานกลาง	1
2. การเข้าร่วมทำให้การพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน	3.25	0.93	ปานกลาง	2
3. การเข้าร่วมทำให้ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	3.01	0.95	ปานกลาง	5
4. การเข้าร่วมทำให้ได้รับการบริการสาธารณะที่ดี	3.15	0.86	ปานกลาง	3
5. การเข้าร่วมสามารถทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้	3.03	0.92	ปานกลาง	4
รวม	3.15	0.76	ปานกลาง	

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ความตระหนักในประโยชน์ โดยรวมมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็น

รายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกการเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือ การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) และการเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ได้รับการบริการสาธารณะที่ดี มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ของความตระหนักในประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นปานกลาง ในการที่จะทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข การพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชนและทำให้ได้รับการบริการสาธารณะที่ดีนั้นเป็นปัจจัยที่ได้ผลมาจากการที่ประชาชนมีความเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลืออย่างเช่น ถนนชำรุด คุกคลองตื้นเขิน ภัยแล้ง เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ประชาชนไม่สามารถแก้ไขเองได้เองต้องให้ท้องถิ่นแก้ไข แต่บางครั้งประชาชนก็คิดว่าท้องถิ่นก็มาดำเนินการแก้ไขเองไม่ต้องเข้าร่วมประชุมประชาคมก็ได้ เจอนายก อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. ก็แจ้งความเดือดร้อน ไปอีกไม่นานก็คงมาแก้ไขให้เอง

ในการตัดสินใจเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ปัจจัยที่เข้าร่วมเพราะตนเองมีความเดือดร้อนต้องการที่จะให้ท้องถิ่นแก้ไข ถ้าไม่ได้รับความเดือดร้อนก็อาจจะไม่ได้เข้าร่วมประชาคม ประกอบกับปัญหาทางการเมืองที่ว่าพวกใครพวกมัน คนของเราไม่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารงานเราก็ไม่มาเข้าร่วม ถ้าคนของเราได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารงานเราก็มาเข้าร่วม โดยให้ความตระหนักในผลประโยชน์ของส่วนรวมน้อย (ชานินทร์ เวชานนท์. สัมภาษณ์. 2558)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น (n = 356)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. มีส่วนร่วมเพราะเป็นความรับผิดชอบต่อชุมชน	3.02	0.93	ปานกลาง	2
2. มีส่วนร่วมเพราะความเป็นเจ้าของชุมชน	2.85	0.91	ปานกลาง	4
3. มีส่วนร่วมเพราะเป็นข้อตกลงของคนในชุมชน	2.82	0.95	ปานกลาง	5
4. มีส่วนร่วมเพราะคนในชุมชนปฏิบัติร่วมกัน	2.98	0.93	ปานกลาง	3
5. มีส่วนร่วมเพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง	3.08	0.98	ปานกลาง	1
รวม	2.95	0.79	ปานกลาง	

จากตาราง 10 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น โดยรวมมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นความรับผิดชอบต่อชุมชน มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะคนในชุมชนปฏิบัติร่วมกันมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ของความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันการที่จะหาคนรับผิดชอบต่อชุมชนทำเพื่อชุมชนมีน้อย การตั้งกฎเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ มาบังคับใช้ในชุมชนบางครั้งประชาชนก็ต่อต้าน ประชาชนในท้องถิ่นมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมน้อยต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน ส่วนใหญ่คิดแต่ประโยชน์ส่วนตน มีความผูกพันต่อท้องถิ่นน้อยไม่เหมือนสังคมสมัยโบราณ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามภาวะผู้นำ ($n = 356$)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. มีส่วนร่วมเพราะผู้นำมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส	3.04	0.99	ปานกลาง	1
2. มีส่วนร่วมเพราะผู้นำมีความรอบรู้	2.86	0.96	ปานกลาง	4
3. มีส่วนร่วมเพราะผู้นำมีทักษะในการสื่อสาร	2.74	0.92	ปานกลาง	5
4. มีส่วนร่วมเพราะผู้นำมีความมุ่งมั่นในการทำงาน	2.99	1.00	ปานกลาง	2
5. มีส่วนร่วมเพราะผู้นำมีความรับผิดชอบต่อชุมชน	2.92	1.00	ปานกลาง	3
รวม	2.91	0.81	ปานกลาง	

จากตาราง 11 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ภาวะผู้นำโดยรวมมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความรับผิดชอบต่อชุมชน มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้นวิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ของภาวะผู้นำจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังขาดคุณสมบัติของการมีภาวะผู้นำยังไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าแสดงออกคิดแต่ว่าตัวเองไม่มีความรู้ด้อมตน ไม่กล้าลงมือทำ เพราะกลัวการผิดพลาด ไม่นิยมการรวมกลุ่มหรือรับผิดชอบงานเป็นหมู่คณะ ไม่ชอบอยู่ใต้การบังคับบัญชาของคนอื่น ซึ่งทำให้ไม่สนใจต่อการมีบทบาททางการเมือง หรือการทำงานแบบอุทิศตนเพื่อ

สังคมส่วนรวม มีความเคารพและคล้อยตามผู้มีวัยวุฒิสูง โดยยึดถือหลักความเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุสูงกว่า ผู้年幼ต้องปฏิบัติตามผู้ใหญ่เท่านั้น ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอื่นได้ ทำให้ขาดความเป็นตัวของตัว ความคิดริเริ่มก็ไม่ปรากฏออกมา ทำให้ประชาชนมีลักษณะในการเป็นผู้นำน้อย

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (n = 356)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. เข้าร่วมเพราะตระหนักถึงปัญหาการรุกรานที่ดินทำกิน	3.35	0.49	ปานกลาง	2
2. เข้าร่วมเพราะตระหนักถึงปัญหาแรงงานข้ามชาติ	2.36	0.91	ค่อนข้างน้อย	5
3. เข้าร่วมเพราะตระหนักถึงปัญหาโรคติดต่อโรคระบาดที่มากับประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.38	0.89	ปานกลาง	1
4. เข้าร่วมเพราะตระหนักถึงปัญหาการสื่อสารที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน	2.76	0.90	ปานกลาง	4
5. เข้าร่วมเพราะตระหนักถึงปัญหาการค้าขายเสพติดข้ามชาติ	3.20	0.78	ปานกลาง	3
รวม	3.01	0.55	ปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยรวมมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกปัจจัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึงปัญหาโรคติดต่อโรคระบาดที่มากับประเทศในกลุ่มอาเซียน มีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึงปัญหาการรุกรานที่ดินทำกินมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึงปัญหาการค้าขายเสพติดข้ามชาติมีความคิดเห็นปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ของความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังไม่ตระหนักถึงผลที่จะตามมาของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประชาชนรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนแต่ยังมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียนน้อย รู้จักอาเซียนในลักษณะผิวเผินหรือแค่ได้ยินผ่านหูจากการประชาสัมพันธ์เพียงบางช่วงบางเวลาเท่านั้น ขาดการหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยส่วนใหญ่คนจะพูดถึงแต่ด้านเศรษฐกิจโดยให้ความสนใจในด้านสังคมและวัฒนธรรมน้อย

บ้านเราเป็นจังหวัดชายแดนปัจจุบันมีแรงงานต่างชาตินำเข้ารับจ้างทำงาน บางคนก็เข้ามาโดยถูกกฎหมาย บางคนก็เข้ามาโดยผิดกฎหมายขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้เป็นนายจ้างต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียดถี่ถ้วนในการจ้างงาน (ประทุม สุทธิธรรม, สัมภาษณ์. 2558)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด (n=356)

ด้าน	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การรับรู้ข่าวสาร	2.80	0.61	ปานกลาง	1
2. การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน	2.66	0.74	ปานกลาง	2
3. การติดตามประเมินผลแผน	2.10	0.79	ค่อนข้างน้อย	3
รวม	2.52	0.71	ปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยรวมมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.52$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร

และการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ การติดตามประเมินผลแผน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการรับรู้ข่าวสาร มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมา คือ การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) และการติดตามประเมินผลแผน มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.10$)

จากผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีส่วนร่วมปานกลางเพราะประชาชนคิดว่าการจัดทำแผนเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะต้องดำเนินการร่วมคิดร่วมทำร่วมกับผู้บริหารและกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน / คณะกรรมการหมู่บ้าน และคิดว่าตนเองได้เลือกตัวแทนเข้ามาทำงานแล้ว ตัวแทนที่เลือกเข้ามาคงทำหน้าที่ในการเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนได้ดีกว่าตน ประกอบกับประชาชนไม่ได้มีความเดือดร้อนมากถึงกับต้องพึ่งพาหน่วยงานของรัฐเพียงอย่างเดียว เพราะทุกวันนี้ก็มีอาชีพมีงานทำสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการรับรู้ข่าวสาร ($n = 356$)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ได้รับทราบข่าวการจัดประชุมประชาคมจากเพื่อนบ้าน	2.84	0.90	ปานกลาง	3
2. ได้รับทราบข่าวการจัดประชุมประชาคมจากหอกระจายข่าว	2.99	0.93	ปานกลาง	2
3. ได้รับทราบข่าวการจัดประชุมประชาคมจากเอกสารของ อบต.	3.21	0.87	ปานกลาง	1
4. ได้รับทราบข่าวการจัดประชุมประชาคมจากรดประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของ อบต.	2.36	0.91	ค่อนข้างน้อย	5
5. ได้รับทราบข่าวการจัดประชุมประชาคมจากผู้ใหญ่บ้าน	2.59	1.00	ปานกลาง	4
รวม	2.80	0.61	ปานกลาง	

จากตาราง 14 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด การรับรู้ข่าวสาร โดยรวมมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจากเอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) รองลงมาคือ ได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจากหอกระจายข่าว มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) และได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจากเพื่อนบ้าน มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมปานกลาง เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมอาจจะยังไม่ครอบคลุมทั้งตำบลบางครัวเรือน อาจจะไม่ได้รับทราบข่าวสารประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ชาวบ้านรับทราบข่าวสารการจัดประชุมประชาคมแต่บางครั้งก็ไม่ได้ไปเพราะมองว่าไม่ใช่เรื่องของตนเป็นเรื่องของ อบต. ของผู้ใหญ่บ้านและคิดว่าขณะนี้ตนเองก็ยังไม่มีความเดือดร้อนอะไรที่จะต้องให้ อบต.เข้ามาช่วยเหลือ (สุนีย์ โกสกุล. สัมภาษณ์. 2558)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน (n = 356)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา	3.12	0.95	ปานกลาง	1
2. เข้าร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา	2.73	0.95	ปานกลาง	3
3. เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	2.34	0.99	ค่อนข้างน้อย	5
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอโครงการ	2.37	0.92	ค่อนข้างน้อย	4
5. เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ	2.74	0.91	ปานกลาง	2
รวม	2.66	0.74	ปานกลาง	

จากตาราง 15 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน โดยรวมมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) รองลงมาคือ เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$) เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปานกลาง โดยเฉพาะในการประชุมประชาคมหมู่บ้านเสนอปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากเวลาการประชุมประชาคมประชาชนส่วนใหญ่ที่มาเข้าร่วม ก็ยังไม่กล้าที่จะเสนอปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมอย่างเป็นทางการ คือมาพบที่ อบต. หรือที่บ้านก็บอกปัญหาในลักษณะพูดคุยกันมากกว่าเสนอแบบเป็นทางการ

วันนี้หมู่บ้านเขาประชุมประชาคมจัดทำแผนกันแต่ชาวบ้านบางคนไม่ได้ไปเข้าร่วมเพราะติดธุระและคิดว่าคงไม่มีผลอะไร นายก เจ้าหน้าที ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเขาเองจัดทำแผนกันเองได้ (ชานินทร์ เวชานนท์, สัมภาษณ์, 2558)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตามการติดตามประเมินผลแผน ($n = 356$)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ร่วมติดตามประเมินผลแผนด้วยตนเอง	2.32	0.88	ค่อนข้างน้อย	2
2. ร่วมติดตามประเมินผลแผนโดยสอบถามเจ้าหน้าที่ของ อบต.	2.39	1.09	ค่อนข้างน้อย	1
3. ร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาโดยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง	2.30	1.06	ค่อนข้างน้อย	3
4. ร่วมติดตามประเมินผลแผนจากผลการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.	1.72	0.99	ค่อนข้างน้อย	5
5. ร่วมติดตามประเมินผลแผนจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี	1.76	0.96	ค่อนข้างน้อย	4
รวม	2.10	0.79	ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 16 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัด ตราด การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.10$) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยสอบถาม เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.39$) รองลงมาคือ เข้าร่วม ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.32$) และได้ร่วม ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเข้าเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.30$)

จากประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่นและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่ม ตัวอย่างมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการร่วมติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะร่วม ติดตามประเมินผลโดยสอบถามเจ้าหน้าที่ อบต. กลุ่มตัวอย่างยังให้ความสนใจในกระบวนการติดตาม ประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมค่อนข้างน้อย ประชาชนคิดว่า ไม่มีความรู้ในการติดตามประเมินผล ไม่มีเวลาในการติดตามและเป็นเรื่องยุ่งยากในการที่จะมา สอบถามเจ้าหน้าที่ส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมน้อยในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 17 ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามตัวแปรกำหนด

สมมติฐานการวิจัย	Prob.	ค่า สหสัมพันธ์	การ ตีความ	ผลการทดสอบ
1. ความตระหนักในประโยชน์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	0.42	ปานกลาง	ยอมรับสมมติฐาน
2. ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	0.60	สูง	ยอมรับสมมติฐาน
3. ภาวะผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	0.46	ปานกลาง	ยอมรับสมมติฐาน
4. ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	0.44	ปานกลาง	ยอมรับสมมติฐาน

จากตาราง 17 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานเมื่อจำแนกตามตัวแปรกำหนดในการวิจัยได้ดังนี้

1. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ความตระหนักในประโยชน์มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ยอมรับสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่าความตระหนักในประโยชน์มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม เพราะว่าสิ่งที่จะทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไขพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ ล้วนต่อส่งผลให้ประชาชนและชุมชนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเนื่องจากประชาชนมองว่าถ้าเราเข้าร่วมประชุมประชาคม ก็จะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขได้อย่างทันที่ อย่างไม่รู้ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

2. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ยอมรับสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่าความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม พบว่า การที่จะมีความรับผิดชอบต่อชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนเป็นข้อตกลงของคนในชุมชน คนในชุมชนปฏิบัติร่วมกันและเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยมองว่าถ้าเราเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็จะทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาทำให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและชุมชนได้รับการพัฒนาโดยคนในชุมชนที่ต้องการจะเห็นการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตนเอง อย่างไม่รู้ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

3. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ยอมรับสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ก็เพราะว่าประชาชนที่มีคุณลักษณะที่ซื่อสัตย์โปร่งใส มีความรอบรู้ มีทักษะในการสื่อสาร มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อชุมชน จะมีความสามารถในการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากกว่า เพราะมีความสามารถในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพราะถ้าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขาดคุณลักษณะของผู้นำที่ดีก็จะทำให้ประชาชนไม่ให้ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันจากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ส่งผลถึงภาวะผู้นำที่มีอำนาจต่อรอง การผลักดันนโยบายต่าง ๆ กับหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

4. สมมติฐานการวิจัยว่าความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ยอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่าความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม เพราะตระหนักถึงปัญหาการรุกรานที่ดินทำกิน ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาโรคติดต่อโรคระบาดที่มากับประเทศในกลุ่มอาเซียน ปัญหาการสื่อสารที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันและปัญหาการค้ายาเสพติดข้ามชาติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมองว่าการเปิดประชาคมอาเซียนจะต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่มากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนจึงต้องร่วมกันกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ แบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. การอภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสมมีส่วนร่วมระดับปานกลางในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายประเด็นจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการเข้าร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบกับเมื่อครั้งที่ยังไม่มีการกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนไม่มีสิทธิเข้าไปมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การทำกิจกรรม/

โครงการในตำบลถูกกำหนดโดยรัฐบาลหรือส่วนภูมิภาคผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนเป็นเพียงผู้คอยรับผลกระทบที่จะตามมาส่วนใหญ่กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ ไม่ตรงกับความต้องการหรือไม่สนองตอบกับความต้องการแท้จริงของประชาชน อันก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบล แต่เมื่อได้มีการกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ ตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมตรวจสอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลกระทบในทิศทางที่ดีขึ้นในเชิงบวก แต่อย่างไรก็ตามประชาชนยังมีความคิดว่าการพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น คือการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมตรวจสอบเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะต้องดำเนินการร่วมกับผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยประชาชนไม่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมก็ได้ เพราะคิดว่าได้เลือกตัวแทนเข้ามาทำงานแล้ว ตัวแทนที่เลือกเข้ามาทำหน้าที่ในการเสนอปัญหาความต้องการได้ดีกว่า ประกอบกับประชาชนไม่ได้มีความเดือดร้อนมากถึงกับต้องพึ่งหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว เพราะทุกวันนี้ก็มีอาชีพมีงานทำ สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีบริบทของตัวเองที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้การเข้าร่วมอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่าปัจจัยทั้งสี่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม เนื่องจากเหตุผลดังนี้

ความตระหนักในประโยชน์ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม เพราะว่าการที่จะทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข พัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมและทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ ล้วนต่อส่งผลให้ประชาชนและชุมชนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการเข้าร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนมองว่าถ้าเราเข้าร่วมประชุมประชาคมก็จะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขได้อย่างทันที่ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม พบว่าการที่จะมีความรับผิดชอบต่อชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนเป็นข้อตกลงของคนในชุมชน คนในชุมชนปฏิบัติร่วมกันและเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยมองว่าถ้าเราเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็จะทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาทำให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและชุมชนได้รับการพัฒนาโดยคนในชุมชน ที่ต้องการจะเห็นการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตนเอง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ก็เพราะว่าประชาชนที่มีคุณลักษณะที่ซื่อสัตย์โปร่งใส มีความรอบรู้ มีทักษะในการสื่อสาร มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนจะมีความสามารถในการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากกว่า เพราะมีความสามารถในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม เพราะถ้าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขาดคุณลักษณะของผู้นำที่ดีก็จะทำให้ประชาชนไม่ให้ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันจากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว ส่งผลถึงภาวะผู้นำที่มีอำนาจต่อรอง การผลักดันนโยบายต่าง ๆ กับหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม เพราะตระหนักถึงปัญหาการรุกรานที่ดินทำกิน ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาโรคติดต่อโรคระบาดที่มากับประเทศในกลุ่มอาเซียน ปัญหาการสื่อสารที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันและปัญหาการค้าขายเสพติดข้ามชาติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมองว่าการเปิดประชาคมอาเซียนจะต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในพื้นที่มากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนจึงต้องร่วมกันกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นอยู่เพียงในระดับปานกลางเท่านั้น

โดยใช้การทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's r) ดังตารางต่อไป

ตาราง 18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ความตระหนักในประโยชน์มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ยอมรับสมมติฐาน
2. ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ยอมรับสมมติฐาน
3. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ยอมรับสมมติฐาน
4. ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ยอมรับสมมติฐาน

การอภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยกำหนดที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ได้แก่ ความตระหนักในประโยชน์ ความยึดมั่นผูกพัน

ต่อท้องถิ่น ภาวะผู้นำและความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อสรุปของ แสวง รัตนมงคลมาส (2543 : 10) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมของสังคมและประชาชนที่เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้น ๆ ในการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย และแผนงาน ดำเนินการในกระบวนการจัดการและร่วมหนุนช่วยทรัพยากรการบริหารและการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีเหตุผล 3 ประการคือ

1. มีจุดร่วมในอุดมการณ์เดียวกัน (Common Ideology)
2. มีจุดร่วมในผลประโยชน์ (Common Interest)
3. ยึดติดกับตัวบุคคล (Personality)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาในภาคินิพนธ์นี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนยังสอดคล้องกับ จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548 : 6) ที่นำเสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากรหรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการดังนี้

- 1.1 การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

- 1.2 การได้รับการบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านเข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวบ้านเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มิได้จัดรูปแบบสัมพันธที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กว้างเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้าน โครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะดังนี้

- 2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกกลุ่มในชุมชนมี โอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยตัวแทนก็ได้

- 2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

- 2.3 กำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือเรื่องผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างน้อยในเรื่องการติดตามประเมินผลแผน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าโสม ควรให้ความรู้หรือวิธีการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น
2. เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถอธิบายเมื่อประชาชนมาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบล
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการจัดซื้อจัดจ้างและรายงานผลการดำเนินงานประจำปีตามช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนอย่างทั่วถึง
4. พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่มาจากภาคประชาชนให้มากขึ้น
5. สร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
6. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและพูดคุยชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น
7. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าโสม ควรอธิบายถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอย่างชัดเจนเพื่อกระตุ้นความสนใจในการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา : องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเจาะลึกในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอีก 3-5 ปีข้างหน้า เพื่อให้ทราบถึงหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย จะมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตหรือไม่ อย่างไร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กนกพร แสงศรี. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะป็นหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. ภาคนิพนธ์ รม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงแรงงาน. (2557). กฎบัตรอาเซียน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.mol.go.th. 24 ธันวาคม 2557.
- กิตติคุณ หย่าวิไล. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ รม. (นโยบายสาธารณะ). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฬามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษ รม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา. (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ รม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉันทผกา พลภักดี. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2555). วิถีวิทยาการวิจัยทางสังคม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ไชยชนะ สุทธิวรชัย. (2536). “ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2551). **สุนทรียศาสตร์กับการเมืองภาคประชาชน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ปิติปัญญาพัฒน์. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสันตน์หมือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาอิสระ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เดชา เลิศวิทย์. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ พ.ม. (การบริหารโรงพยาบาล). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชานินท์ เวชานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันทนา ขาวคม ผู้สัมภาษณ์. (8 มกราคม 2558). **ท้องที่การบริหารส่วนตำบลท่าโสม จังหวัดตราด**.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2551). **การเมืองภาคประชาชน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ประทุม สุทธิธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันทนา ขาวคม ผู้สัมภาษณ์. (10 มกราคม 2558). **ที่หมู่บ้านละมับ จังหวัดตราด**.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระครูวิมลโสมนันท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันทนา ขาวคม เป็นผู้สัมภาษณ์. (20 มีนาคม 2557). **ที่วัดท่าโสม จังหวัดตราด**.
- ไพรัตน์ เชชะรินทร์. (2557). **นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : โสภการพิมพ์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- รัฐกรณ์ ทะนุก้า. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาอิสระ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2536). **การมีส่วนร่วมของประชาชนของสังคมไทยในธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา.

- วิไลวรรณ จันทาพูน. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น “รับ” และ “รุก” อย่างไรกับประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ศิริณา สถาพรจนา. (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี : กรณีศึกษากลุ่มคนรักเมืองเพชร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลา สรวมชีพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันทนา ขาวคม ผู้สัมภาษณ์. (15 มีนาคม 2557). ที่หมู่บ้านท่าโสม จังหวัดตราด.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2557). ประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : สถาบัน.
- สมบัติ ทักษานี. (2555). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). อุดรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมศักดิ์ พรหมเดื่อ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต. (2534). แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเมืองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตา ม่วงเพชร. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. การค้นคว้าอิสระ บข.ม. (การบริหารจัดการ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนีย์ โกสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วันทนา ขาวคม ผู้สัมภาษณ์. (5 มกราคม 2558). ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม จังหวัดตราด.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2547). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ปริ้นติ้ง.
- _____. (2548). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

- แสวง รัตน์มงคลมาส. (2543). **แนวคิดและปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม. (2557). **แผนพัฒนาสามปี (2557-2559)**. ตราด : องค์การฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย. (2552). **แผนพัฒนาสามปี (2552-2554)**. นนทบุรี :
องค์การฯ.
- อนุภาพ ธีรลาภ. (2528). **การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี**. สารนิพนธ์ ร.ม.
(บริหารรัฐกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำเภอเขาสมิง. (2556). **ทะเบียนราษฎร์ประชากร อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด**. ตราด :
อำเภอเขาสมิง.
- เอี่ยมอารีย์ เงินใส. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาอิสระ
ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- WHO and UNICEF. (1978). **Report of the International Conference on Primary Health
Care**. New York : N.P. Press.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นางสาวสุนีย์ โกสกุล	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๒๘๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ขาวคม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๐๕/๒๘๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวสุนีย์ โกสกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ขาวคม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารว้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๓๘๗

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ขาวคม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาส่งมาเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ๒๘๒

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ขาวคม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาของค้การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” ในการนี้ขอนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ฉบับ กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม จังหวัดตราด เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาส่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ๓๘๓

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววันทนา ขาวคม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาของค้การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” จำนวน ๓๕๖ ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้ นางสาววันทนา ขาวคม เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม

อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

แบบสอบถามชุดนี้ทางหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนและเสนอแนะในการบริหารงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ตามสภาพที่เป็นจริงและเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปีเต็ม
3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ปวส./อนุปริญญา
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา/ปวช.	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ค้าขาย	☐ รับราชการ/ลูกจ้างของราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานเอกชน	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ แม่บ้าน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. รายได้.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
ความตระหนักในประโยชน์					
1. การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข					
2. การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การพัฒนาชุมชนได้ตรงกับความต้องการของประชาชน					
3. การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
4. การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่ดี					
5. การเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้					
ความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่น					
1. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นความรับผิดชอบต่อชุมชน					
2. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะความเป็นเจ้าของชุมชน					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นข้อตกลง ร่วมกันของคนในชุมชน					
4. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะคนในชุมชน ปฏิบัติร่วมกัน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะเป็นการพัฒนา ชุมชนของตนเอง					
ภาวะผู้นำ					
1. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความ ซื่อสัตย์โปร่งใส					
2. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความรอบรู้					
3. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีทักษะใน การสื่อสาร					
4. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความมุ่งมั่น ในการทำงาน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะผู้นำมีความ รับผิดชอบต่อส่วนร่วม					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
ความตระหนักในผลกระทบต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน					
1. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึงปัญหา การรุกรานที่ดินทำกิน					
2. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึง ปัญหาแรงงานข้ามชาติ					
3. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึง ปัญหาโรคติดต่อ โรคระบาดที่มากับ ประเทศในกลุ่มอาเซียน					
4. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึง ปัญหาการสื่อสารที่อาจก่อให้เกิดความ เข้าใจไม่ตรงกัน					
5. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพราะตระหนักถึง ปัญหาการค้าขายเสพติดข้ามชาติ					

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปานกลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
การรับรู้ข่าวสาร					
1. ท่านได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากเพื่อนบ้าน					
2. ท่านได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากหอกระจายข่าว					
3. ท่านได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากเอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบล					
4. ท่านได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล					
5. ท่านได้รับทราบข่าวสารการจัดประชุม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากผู้ใหญ่บ้าน					
การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน					
1. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น					
2. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปานกลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
3. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
4. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอโครงการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
5. ท่านได้เข้าร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้านในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ					
การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น					
1. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง					
2. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยสอบถามเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
3. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง					
4. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจากผลการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล					
5. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจากการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากแบบสอบถามข้างต้น

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับความเห็นของท่าน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แนวสัมภาษณ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

1. ปัจจัยด้านความตระหนักในประโยชน์มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือไม่

.....

.....

2. ปัจจัยด้านความยึดมั่นผูกพันต่อท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือไม่

.....

.....

3. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือไม่

.....

.....

4. ปัจจัยด้านความตระหนักถึงผลกระทบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือไม่

.....

.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอขอบคุณสำหรับความเห็นของท่าน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาววันทนา ขาวคม
วัน เดือน ปีเกิด	12 มกราคม 2515
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 96 หมู่ 1 ตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 56/1 หมู่ 2 ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดตราด
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดตราด
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี